

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

M I E S Z K A N I A
W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM
Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2011

KRAKÓW 2014

Opracowanie publikacji	Urząd Statystyczny w Krakowie Oddział w Tarnowie
Autor opracowania	Anna Siadek
pod kierunkiem	Krzysztofa Pawlaczka
Wykresy, mapy, skład komputerowy	Elżbieta Niemiec
Opracowanie tablic	Urszula Nieboga
Tłumaczenie	Małopolski Ośrodek Badań Regionalnych
Projekt okładki	Zakład Wydawnictw Statystycznych

ISBN 978-83-7403-232-2

Druk i oprawa	Zakład Wydawnictw Statystycznych Zakład Poligraficzny nr 2 26-600 Radom, ul. Planty 39/45
----------------------	---

Publikacja dostępna na CD oraz w Internecie - www.stat.gov.pl/krakow

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

Nakład 80 egz. A4

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Krakowie przekazuje Państwu publikację „Mieszkania w województwie małopolskim”, która jest kolejnym opracowaniem przedstawiającym wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2011 r.

Niniejsza publikacja została opracowana w celu zapoznania odbiorców z informacjami charakteryzującymi stan zasobów mieszkaniowych w 2011 r. jak również ze zmianami, jakie zaobserwowano od poprzedniego spisu przeprowadzonego w 2002 r.

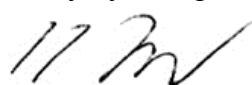
Opracowanie zawiera informacje na temat liczebności mieszkań, w tym w szczególności mieszkań zamieszkałych, z uwzględnieniem ich własności, wielkości i wieku oraz wyposażenia w instalacje sanitarno - techniczne. W publikacji przedstawiono również dane dotyczące warunków mieszkaniowych ludności pod względem zaludnienia. Wyniki zaprezentowano dla województwa małopolskiego ogółem oraz w podziale na powiaty, miasta i wieś.

NSP 2011 był pierwszym spisem zrealizowanym po akcesji Polski do Unii Europejskiej, w którym zamiast metody tradycyjnej polegającej na zebraniu wszystkich informacji bezpośrednio od respondentów zastosowano metodę „mieszaną” polegającą na zebraniu danych w ramach badania reprezentacyjnego przy wykorzystaniu formularza elektronicznego uzupełnionego o informacje zgromadzone w rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej.

Całość opracowania składa się z czterech części: uwag ogólnych i metodycznych zawierających informacje na temat zakresu spisu oraz definicji podstawowych pojęć, komentarza analitycznego, w którym omówiono wyniki spisu dotyczące zasobów mieszkaniowych. Podstawowe dane statystyczne przedstawiono w części tabelarycznej w formacie MS Excel.

Wyrażam nadzieję, że publikacja „Mieszkania w województwie małopolskim” spełni oczekiwania odbiorców, a prezentowane wyniki spisu spotkają się z zainteresowaniem szerokiego grona odbiorców danych statystycznych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Krakowie

dr Krzysztof Jakóbiak

Kraków, styczeń 2014 r.

PREFACE

The Statistical Office in Kraków presents the publication „Dwellings in Małopolskie Voivodship”, which is next elaboration presenting results of the National Population and Housing Census 2011.

This publication has been prepared in order to familiarize the public with information characterizing the state of the dwelling stocks in 2011 as well as with changes observed since previous census carried out in 2002.

The publication provides information about the number of dwellings, of which particularly inhabited dwellings, including their ownership, size and age as well as fitting with sanitary and technical installations. The publication also presents data on housing conditions of the population in terms of population. The results are presented for the Małopolskie voivodship in total as well as by powiats, urban and rural areas.

The National Population and Housing Census 2011 was the first census realised after the accession of Poland to the European Union, in which instead of traditional method based on collecting all the information directly from respondents was used the “mixed” method based on collecting data within the framework of a sample survey using the electronic form, supplemented by information accumulated in the records and information systems of public administration.

The whole elaboration consists of four parts: general and methodological notes containing information in the field of census as well as main definitions, analytical commentary, in which results of census concerning dwelling stocks were described. Basic statistical data are presented in tabular part in MS Excel format.

I hope that publication „Dwellings in Małopolskie Voivodship” will fulfil expectations of Readers monitoring statistical data.

Director
Of the Statistical Office in Kraków

Krzysztof Jakóbiak, Ph.D.

Kraków, January 2014

SPIS TREŚCI

	Str.
PRZEDMOWA	3
UWAGI OGÓLNE	13
1. Podstawa prawna i metody realizacji spisu ludności i mieszkań 2011	13
2. Podstawowe cele powszechnego spisu ludności i mieszkań 2011	14
3. Zakres podmiotowy badania	14
4. Zakres tematyczny powszechnego spisu mieszkań 2011	15
5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań	15
6. Formy upowszechniania wyników spisu	17
7. Uwagi techniczne	17
UWAGI METODYCZNE	18
Pojęcia i definicje spisowe	18
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH	31
KOMENTARZ ANALITYCZNY	32
1. Stan i zmiany zasobów mieszkaniowych	32
2. Własność mieszkań	35
3. Wiek mieszkań	40
4. Wielkość mieszkań	42
5. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne	46
6. Zaludnienie mieszkań	49
7. Mieszkania o warunkach substandardowych	52
Tablice w tekście	Nr Str.
Mieszkania zamieszkane i niezamieszkane w 2011 r.	1 32
Mieszkania zamieszkane i ludność w mieszkaniach	2 33
Struktura mieszkań zamieszkanych według podmiotów będących ich właścicielami w 2011 r.	3 36
Struktura powierzchni użytkowej mieszkań według własności mieszkań w 2011 r.	4 37
Struktura mieszkań zamieszkanych według własności mieszkań w budynkach stanowiących własność lub współwłasność w wybranych formach budownictwa mieszkaniowego w 2011 r.	5 40
Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkanych oraz ich struktura według okresu wybudowania budynku	6 41
Struktura mieszkań zamieszkanych według liczby izb	7 43

	Nr	Str.
Struktura mieszkań zamieszkałych według powierzchni użytkowej	8	45
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych według okresu wybudowania budynku	9	45
Wyposażenie mieszkań zamieszkałych w instalacje techniczno-sanitarne	10	46
Mieszkania zamieszkane według właściciela mieszkania i stopnia wyposażenia w instalacje w 2011 r.	11	48
Ogólne wskaźniki zaludnienia	12	50
Struktura ludności według liczby osób na 1 izbę	13	51
Struktura ludności według powierzchni użytkowej przypadającej na 1 osobę ...	14	52
Mieszkania zamieszkane stale według warunków mieszkaniowych	15	53
ANEKS TABELARYCZNY		
		Plik xlsx
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według powiatów	1	x
Podstawowe wskaźniki warunków mieszkaniowych według powiatów	2	x
Mieszkania zamieszkane i ich struktura według liczby izb	3	x
Struktura mieszkań zamieszkałych według liczby izb oraz powiatów	4	x
Mieszkania zamieszkane i ich struktura według powierzchni użytkowej	5	x
Struktura mieszkań zamieszkałych według powierzchni użytkowej oraz powiatów	6	x
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w instalacje	7	x
Struktura mieszkań zamieszkałych według wyposażenia w instalacje oraz powiatów	8	x
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według stopnia wyposażenia w instalacje	9	x
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według liczby osób na 1 izbę	10	x
Mieszkania zamieszkane stale i ludność w mieszkaniach według powierzchni użytkowej przypadającej na 1 osobę	11	x
Mieszkania według zamieszkania oraz powiatów	1(12)	x
Zamieszkane mieszkania i inne pomieszczenia i zamieszkująca w nich ludność według powiatów	2(13)	x
Mieszkania zamieszkane według form własności oraz powiatów	3(14)	x
Ogólne dane o zamieszkałych mieszkaniach i warunkach mieszkaniowych według form własności	4(15)	x
Mieszkania zamieszkane według okresu budowy budynku oraz form własności	5(16)	x
Mieszkania zamieszkane według liczby izb oraz okresu budowy budynku	6(17)	x
Mieszkania zamieszkane według liczby izb oraz form własności	7(18)	x
Mieszkania zamieszkane według liczby izb oraz sposobu wykorzystywania pokoi	8(19)	x

ANEKS TABELARYCZNY (cd.)

	Nr	Str.
Mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej oraz okresu budowy budynku	9(20)	x
Mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej oraz form własności	10(21)	x
Mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej i sposobu jej wykorzystywania	11(22)	x
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w wodociąg i ustęp oraz liczby izb	12(23)	x
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w wodociąg i ustęp oraz okresu budowy budynku	13(24)	x
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w wodociąg i ustęp oraz form własności	14(25)	x
Mieszkania zamieszkane bez wodociągu i bez ustępu według okresu budowy budynku	15(26)	x
Mieszkania zamieszkane bez wodociągu i bez ustępu według form własności	16(27)	x
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w łazienkę, wodociąg i gaz oraz liczby izb	17(28)	x
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w łazienkę, wodociąg i gaz oraz okresu budowy budynku	18(29)	x
Mieszkania zamieszkane według wyposażenia w łazienkę, wodociąg i gaz oraz form własności	19(30)	x
Mieszkania zamieszkane według sposobu ich ogrzewania oraz liczby izb	20(31)	x
Mieszkania zamieszkane według sposobu ich ogrzewania oraz okresu budowy budynku	21(32)	x
Mieszkania zamieszkane według sposobu ich ogrzewania oraz form własności	22(33)	x
Mieszkania zamieszkane ogrzewane indywidualnie i powierzchnia tych mieszkań według zastosowanego paliwa - energii do ogrzewania oraz form własności	23(34)	x
Mieszkania zamieszkane według stopnia wyposażenia w instalacje powierzchni użytkowej oraz liczby izb	24(35)	x
Mieszkania zamieszkane według stopnia wyposażenia w instalacje oraz okresu budowy budynku	25(36)	x
Mieszkania zamieszkane według stopnia wyposażenia w instalacje oraz form własności	26(37)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób oraz liczby izb i liczby pokoi	27(38)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób oraz powierzchni użytkowej	28(39)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby pokoi i rodzaju pomieszczenia kuchennego	29(40)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 izbę oraz liczby izb	30(41)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 izbę oraz okresu budowy budynku	31(42)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na izbę oraz form własności	32(43)	x

ANEKS TABELARYCZNY (dok.)	Nr	Str.
Mieszkania zamieszkane stale według powierzchni użytkowej na 1 osobę oraz okresu budowy budynku	33(44)	x
Mieszkania zamieszkane stale według powierzchni użytkowej na 1 osobę oraz form własności	34(45)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 pokój oraz liczby pokoi	35(46)	x
Mieszkania zamieszkane stale według liczby osób na 1 pokój oraz form własności	36(47)	x
Mieszkania zamieszkane stale według stopnia wyposażenia w instalacje i liczby osób na pokój	37(48)	x
Mieszkania zamieszkane stale o warunkach substandardowych według form własności	38(49)	x
Mieszkania niezamieszkane według form własności, okresu wybudowania budynku, powierzchni użytkowej, liczby izb w mieszkaniu oraz wyposażenia w instalacje	39(50)	x
SPIS MAP		
Mieszkania zamieszkane w 2011 r.	1	33
Struktura mieszkań zamieszkałych według rodzaju podmiotów będących ich właścicielem w 2011 r.	2	39
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych w 2011 r.	3	44
Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych w 2011 r.	4	44
Mieszkania zamieszkane wyposażone w trzy podstawowe instalacje techniczno - sanitarne w % ogółu mieszkań zamieszkałych	5	49
Powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę w 2011 r.	6	50
SPIS WYKRESÓW		
Dynamika mieszkań zamieszkałych stale i ludności w mieszkaniach w 2011 r.	1	34
Dynamika mieszkań zamieszkałych stale i ludności w mieszkaniach w 2011 r.	2	35
Struktura mieszkań zamieszkałych według podmiotów będących ich właścicielami	3	36
Struktura mieszkań zamieszkałych według okresu wybudowania budynku	4	42
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych	5	43
Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych	6	43
Wyposażenie mieszkań zamieszkałych w podstawowe instalacje sanitarno - techniczne	7	47
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu i na 1 izbę	8	51
Mieszkania zamieszkane stale o warunkach substandardowych w % ogółu mieszkań w 2011 r.	9	54

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści

Contents

	Pa ge
Preface	3
General notes	13
1. Legal basis methods of conducting the 2011 population and housing census.....	13
2. Basic aims of the 2011 population and housing census.....	14
3. Subject scope of the census.....	14
4. Thematic scope of the census.....	15
5. Method of realization of the census and data source used in the field of housing census	15
6. Forms of dissemination of the census results.....	17
7. Technical remarks	17
METHODOLOGICAL NOTES	18
Main concepts and definitions	18
NOTES TO THE TABLES	31
Analitical comment	32
1. Condition and changes of dwellings stocks	32
2. Ownership of dwellings	35
3. Age of dwellings	40
4. Size of dwellings	42
5. Dwellings equipped with technical and sanitary installations	46
6. Population density of dwellings	49
7. Dwellings for substandard conditions.....	52
Tables in text	Nr
Inhabited and uninhabited dwellings in 2011	1
Inhabited dwellings and population in dwellings.....	2
Structure of inhabited dwellings by forms of ownership in 2011	3
Structure of useful floor area by forms of ownership of dwellings in 2011	4
Structure of inhabited dwellings by forms of ownership in buildings constituting an ownership or joint ownership in selected forms of dwelling construction in 2011.....	5
Number and useful floor area of inhabited dwellings and structure by date of buildings construction.....	6
Structure of inhabited dwellings by number of rooms	7

	Nr	Page
Structure of inhabited dwellings by useful floor area	8	45
Average useful floor area of inhabited dwellings by date of buildings construction.....	9	45
Dwellings equipped with technical and sanitary installations	10	46
Inhabited dwellings by owner of a dwelling and the degree of equipment installations in 2011	11	48
Total population density rates	12	50
Structure of population by number of persons per room	13	51
Structure of population by population by useful floor area per person.....	14	52
Permanently inhabited dwellings by housing.....	15	53
ANNEX TABULAR		
	Xlsx file	
Permanently inhabited dwellings and population in dwellings by powiats	1	x
Basic indicators of dwellings conditions by powiats	2	x
Number and structure of inhabited dwellings by number of rooms	3	x
Structure of inhabited dwellings by number of rooms and powiats.....	4	x
Number and structure of inhabited dwellings by useful floor area	5	x
Structure of inhabited dwellings by useful floor area and powiats	6	x
Inhabited dwellings by equipment installations	7	x
Structure of inhabited dwellings by equipment installations and powiats	8	x
Permanently inhabited dwellings and population in dwellings by the degree of equipment installations	9	x
Permanently inhabited dwellings and population in dwellings by number of persons per room.....	10	x
Permanently inhabited dwellings and population in dwellings by useful floor area per person	11	x
Dwellings by type of residence and powiats	1(12)	x
Inhabited dwellings and other premises and their population by powiats	2(13)	x
Inhabited dwellings by forms of ownership and powiats.....	3(14)	x
General information on inhabited dwellings and housing conditions by type of ownership	4(15)	x
Inhabited dwellings by date of buildings construction and type of ownership ...	5(16)	x
Inhabited dwellings by number of rooms and date of buildings construction ...	6(17)	x
Inhabited dwellings by number of rooms and type of ownership	7(18)	x
Inhabited dwellings by number of rooms and ways to use rooms	8(19)	x

ANNEX TABULAR (cont.)	Nr	Page
Inhabited dwellings by useful floor area and the date of buildings constructions	9(20)	x
Inhabited dwellings by useful floor area and the forms of ownership	10(21)	x
Inhabited dwellings by useful floor area and method of its use	11(22)	x
Inhabited dwellings by equipment in water-line and lavatory and number of rooms	12(23)	x
Inhabited dwellings by equipment in water-line and lavatory and the date of buildings constructions	13(24)	x
Inhabited dwellings by equipment in water-line and lavatory and forms of ownership	14(25)	x
Inhabited dwellings without water-line and lavatory and the date of buildings constructions	15(26)	x
Inhabited dwellings without water-line and lavatory and forms of ownership	16(27)	x
Inhabited dwellings by equipment in the bathroom, water-line and gas-fittings and number of rooms	17(28)	x
Inhabited dwellings by equipment in the bathroom, water-line and gas-fittings, and the date of buildings constructions	18(29)	x
Inhabited dwellings by equipment in the bathroom, water-line and gas-fittings, and forms of ownership	19(30)	x
Inhabited dwellings by heating method and number of rooms	20(31)	x
Inhabited dwellings by heating method and the date of buildings constructions	21(32)	x
Inhabited dwellings by heating method and forms of ownership	22(33)	x
Inhabited dwellings individually heated and area of these rooms according to the fuel used - energy for heating and forms of ownership	23(34)	x
Inhabited dwellings by degree of equipment in installations, useful floor area and number of rooms	24(35)	x
Inhabited dwellings by degree of equipment in installations and the date of buildings construction	25(36)	x
Inhabited dwellings by degree of equipment in installations and forms of ownership	26(37)	x
Permanently inhabited dwellings by number of residents and number of rooms and the number of rooms	27(38)	x
Permanently inhabited dwellings by number of useful floor area	28(39)	x
Permanently inhabited dwellings by number of rooms and type of galley	29(40)	x
Permanently inhabited dwellings by number of residents per one room and number of rooms	30(41)	x
Permanently inhabited dwellings by number of residents per one room and the date of buildings constructions	31(42)	x
Permanently inhabited dwellings by number of residents per room and forms of ownership	32(43)	x

ANNEX TABULAR (cont.)	Nr	Page
Permanently inhabited dwellings by useful floor area per one person and the date of buildings constructions	33(44)	x
Permanently inhabited dwellings by useful floor area per one person and forms of ownership	34(45)	x
Permanently inhabited dwellings by useful floor area per one person and number of rooms	35(46)	x
Permanently inhabited dwellings by the number of residents per one room and forms of ownership	36(47)	x
Permanently inhabited dwellings by degree of equipment installations and number of residents per one room	37(48)	x
Permanently inhabited dwellings for substandard conditions by forms of ownership	38(49)	x
Uninhabited dwellings by forms of ownership, the date of buildings constructions, useful floor area, number of rooms and equipment installations	39(50)	x
LIST OF MAPS		
Inhabited dwellings in 2011	1	33
Structure of inhabited dwellings by forms of ownership in 2011	2	39
Average useful floor area of inhabited dwellings in 2011	3	44
Average number of rooms in inhabited dwellings in 2011	4	44
Inhabited dwellings with three basic technical and sanitary installations in % of total inhabited dwellings	5	49
Useful floor area i m ² per one person in 2011	6	50
LIST OF GRAPHS		
Dynamics of permanently inhabited dwellings and its residents in 2011	1	34
Dynamics of permanently inhabited dwellings and its residents in 2011	2	35
Structure of inhabited dwellings by forms of ownership	3	36
Structure of inhabited dwellings by the date of buildings constructions	4	42
Average useful floor area of inhabited dwellings	5	43
Average number of rooms in inhabited dwellings	6	43
Equipment of inhabited dwellings in major technical and sanitary installations	7	47
Average number of residents in one dwelling per one room	8	51
Permanently inhabited dwellings for substandard conditions in % of total dwellings 2011	9	54

UWAGI OGÓLNE

W wyniku przeprowadzonego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań uzyskano zestaw danych charakteryzujących zasoby mieszkaniowe zlokalizowane na terenie Polski według stanu na dzień 31 marca 2011 r. Informacje te zbierane regularnie w ramach spisów powszechnych umożliwiają ocenę rozwoju zasobów mieszkaniowych w czasie pod względem zarówno ilościowym, jak i jakościowym.

W niniejszej części publikacji zwrócono uwagę na wybrane aspekty oceny zmian w sytuacji mieszkaniowej w latach 2002 – 2011 przeprowadzonej w oparciu o wyniki spisów powszechnych ludności i mieszkań z 2002 i 2011 r. Wszystkie odniesienia do wymienionych lat dotyczą stanu danego spisu, tj. na dzień 20 maja 2002 r. i na dzień 31 marca 2011 r. Dane zaprezentowane w tablicach źródłowych umożliwiają przeprowadzenie bardziej szczegółowych analiz.

Komentarz analityczny odnosi się do wyników dotyczących stanu zasobów, ich jakości i innych charakterystyk dla zbiorowości mieszkań zamieszkałych. Analizy wyników i opisu zmian dokonano w skali wojewódzkiej i w przekroju miasto-wieś. Wybrane zjawiska zaprezentowano w przekroju powiatów.

1. Podstawa prawna i metody realizacji spisu ludności i mieszkań NSP 2011

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań w Polsce w 2011 r. był pierwszym spisem realizowanym od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i przeprowadzony został na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. według stanu w dniu 31 marca 2011 r., o godz. 24.00.**

Zakres tematyczny spisu ludności i mieszkań w 2011 r., formę, tryb, granice obowiązków statystycznych i dobrowolności udziału w badaniach określiła Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 26 marca 2010 r. Nr 47, poz.277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz Rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. U. UE. L. z dnia 13.08.2008 r. Nr 218).

Komisja Europejska przygotowując podstawy prawne przeprowadzania spisów na obszarze Unii Europejskiej wzięła pod uwagę dynamiczny rozwój systemów administracyjnych i rozwiązań informatycznych rozważanych przez kraje członkowskie przy wyborze metody realizacji spisu. W przepisach Rozporządzenia PE i Rady Nr 763/2008 szczegółowo zostały

określone metody oraz źródła, które mogą być wykorzystywane do pozyskania danych statystycznych dla potrzeb spisu.

W szczególności są to:

- a) tradycyjne spisy powszechne,
- b) spisy powszechne opartych na danych z rejestrów administracyjnych,
- c) połączenie tradycyjnych spisów powszechnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- d) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi,
- e) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- f) połączenie spisów powszechnych w oparciu o dane z rejestrów administracyjnych z badaniami reprezentacyjnymi oraz tradycyjnymi spisami powszechnymi,
- g) odpowiednie badania oparte na próbie rotacyjnej (tzw. „kroczące” spisy powszechne).

2. Podstawowe cele powszechnego spisu ludności i mieszkań NSP 2011

1. Dostarczenie szerokiej charakterystyki zmian, jakie zaszły w okresie 2002 – 2011 w podstawowych strukturach demograficzno-społecznych ludności, gospodarstw domowych i rodzin oraz zmian w wielkości i standardzie zasobów mieszkaniowych – na najniższym poziomie podziału terytorialnego kraju.
2. Dostarczenie informacji niezbędnych do międzynarodowych porównań – poprzez uwzględnienie w opracowaniach standardów i zaleceń organizacji międzynarodowych (ONZ oraz Unii Europejskiej).
3. Aktualizacja bazy do budowy operatów losowania do badań reprezentacyjnych prowadzonych poprzez obserwacje gospodarstw domowych, czy też badania zasobów mieszkaniowych.

3. Zakres podmiotowy badania

Narodowemu Spisowi Powszechnemu Ludności i Mieszkań 2011 podlegały:

- osoby stale zamieszkałe i czasowo przebywające w mieszkaniach, budynkach, obiektach i pomieszczeniach;
- mieszkania i budynki, w których znajdują się mieszkania zamieszkane lub niezamieszkane oraz zamieszkane obiekty zbiorowego zakwaterowania i inne zamieszkane pomieszczenia niebędące mieszkaniami;
- osoby niemające miejsca zamieszkania.

Spis ludności i mieszkań przeprowadzony w 2011 r. nie obejmował:

- szefów i cudzoziemskiego personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych, członków rodzin tych osób oraz innych osób korzystających z przywilejów i immunitetów na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych (pozostali cudzoziemcy przebywający w Polsce będą spisywani na ogólnych zasadach);
- osób ubiegających się o azyl;
- mieszkań, budynków, obiektów i pomieszczeń będących własnością przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych.

4. Zakres tematyczny powszechnego spisu ludności i mieszkań NSP 2011

Przy ustalaniu zakresu przedmiotowego NSP 2011 została przeprowadzona analiza wykorzystania wyników poprzedniego spisu oraz analiza nowych potrzeb informacyjnych. Pod uwagę brano również możliwości pozyskania tych informacji z innych źródeł, przede wszystkim z systemów informacyjnych administracji publicznej, konieczność zachowania w czasie pełnej porównywalności danych, a także zobowiązania międzynarodowe określone w Rozporządzeniu PE i Rady Nr 763/2008.

Wyniki spisu pozwoliły na ocenę ilościowych i jakościowych zmian, jakie zaszły w zasobach mieszkaniowych oraz umożliwiły oszacowanie potrzeb mieszkaniowych, wynikających zarówno z fizycznego braku mieszkań, jak również z powodu konieczności wymiany istniejących zasobów lub zasobów nie nadających się do remontu.

W ramach tematyki mieszkaniowej w spisie ujęto następujące zagadnienia:

- rodzaj zamieszkanym pomieszczeń;
- charakterystyka mieszkań zamieszkanym według rodzaju zajmowania mieszkania, własności mieszkania, wielkości mieszkania, w tym: liczba izb z wyszczególnieniem pokoi, pomieszczeń kuchennych i innych izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań, wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne, sposób ogrzewania mieszkania;
- charakterystyka budynków z zamieszkanymi lokalami mieszkalnymi, w tym: rodzaj budynku, forma własności budynku, liczba mieszkań w budynku, rok wybudowania;
- informacje o tytule prawnym do zajmowanego mieszkania.

5. Metoda realizacji spisu i źródła danych wykorzystane w zakresie spisu mieszkań

Dotychczasowa praktyka spisowa w Polsce opierała się na tradycyjnym sposobie przeprowadzania spisów, który polegał na angażowaniu rachmistrzów spisowych,

odwiedzających wszystkie zamieszkane jednostki i zapisujących uzyskane bezpośrednio od respondentów informacje na formularzach spisowych, dostępnych w formie papierowej. Następnie dane z formularzy były rejestrowane i już w formie elektronicznej podlegały dalszemu opracowaniu. Taka organizacja spisu okazała się jednak bardzo kosztowna i pracochłonna, tego też realizując NSP 2011 zdecydowano się na odejście od tradycyjnej metody na rzecz metody mieszanej, polegającej na połączeniu danych z rejestrów i systemów informacyjnych z danymi pozyskiwanymi w bezpośrednich wywiadach statystycznych. Zastosowane rozwiązania miały przede wszystkim zmniejszyć koszty spisu oraz obciążenie osób objętych spisem, przy zachowaniu wysokiej jakości wyników spisu.

W ramach NSP 2011 w pierwszej kolejności skorzystano z danych administracyjnych, tj. Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT), który zawiera adresy budynków i mieszkań w układzie rejonów statystycznych i obwodów spisowych wraz z informacjami charakteryzującymi zasoby mieszkaniowe, np. rodzaj budynku, czy typ budynku mieszkalnego. Rejestr został wykorzystany do przygotowania i aktualizacji wykazu adresowo-mieszkaniowego, a następnie do utworzenia operatu adresowo-mieszkaniowego do losowania próby do badania reprezentacyjnego. Stanowił również bezpośrednie źródło danych spisowych.

W zakresie spisu budynków i mieszkań oprócz informacji zawartych w rejestrze TERYT wykorzystano dane zgromadzone w tzw. bazie budynkowej stworzonej na potrzeby spisu w oparciu o dane pochodzące ze sprawozdawczości bieżącej, jak również z badania przeprowadzonego jednorazowo w celu aktualizacji danych dla budynków wielomieszkaniowych. Badaniem objęto wszystkie podmioty zarządzające bądź administrujące budynkami, które zostały zobowiązane do przekazania informacji dotyczących wybranych cech i parametrów poszczególnych budynków poprzez wypełnienie indywidualnie dla każdego z nich formularza elektronicznej karty budynku. Istotne źródło informacji stanowiły również dane zebrane w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 r.

Dane na temat budynków i mieszkań niewystępujące w systemach informacyjnych administracji publicznej lub niespełniające wymogów jakości danych statystycznych zebrano bezpośrednio od osób objętych **badaniem reprezentacyjnym**. Badanie zostało przeprowadzone na około 20% próbie mieszkań w skali kraju. Jednostką losowania było mieszkanie, a dokładniej jego adres. W efekcie do badania reprezentacyjnego wylosowano

ponad 2744 tys. mieszkań spośród prawie 13,5 mln mieszkań znajdujących się w operacie losowania.

W celu wyeliminowania formularzy papierowych zastosowano nowoczesne techniki gromadzenia danych. Informacje przekazywane były przez respondentów przy wykorzystaniu internetowego formularza elektronicznego (samospis) lub w ramach wywiadu bezpośredniego przeprowadzonego przez rachmistrza spisowego. W przypadku przekazania niepełnych informacji kontaktowano się z respondentem telefonicznie. W zakresie informacji na temat statusu zamieszkania mieszkania skorzystano z danych zebranych w ramach badania pełnego ludności.

6. Formy upowszechniania wyników NSP 2011

W udostępnianiu wyników spisu ludności i mieszkań NSP 2011 są wykorzystywane następujące sposoby:

- publikacje tabelaryczno-analityczne (w formie elektronicznej i papierowej),
- udostępnianie danych na nośnikach informatycznych,
- udostępnianie danych przez Internet,
- Bank Danych Lokalnych (BDL),
- bezpośredni dostęp do wynikowych informacji statystycznych w Analitycznej Bazie Mikrodanych (ABM);

Większość działań związanych z opracowaniem i udostępnianiem wyników spisu odbywa się w ramach systemu ABM. Dla użytkowników wewnętrznych będzie to pełny dostęp, także do danych jednostkowych (nieidentyfikowalnych) ze spisu 2011, natomiast dla użytkowników zewnętrznych dostęp będzie standaryzowała specjalna aplikacja.

7. Uwagi techniczne

Wszystkie tablice zawarte w aneksie tabelarycznym zostały opracowane w formacie Excel i w takiej postaci są dostępne na płycie CD.

W tablicach, zarówno w tekście jak i w aneksie, wprowadzono automatyczne zaokrąglenia, co niekiedy może powodować drobne rozbieżności w sumowaniu danych na wyższych poziomach agregacji.

Dostęp do danych z NSP 2011 uwzględnia zasadę ochrony danych osobowych tak, aby prezentowane informacje nie były identyfikowalne. Z tego względu, przy prezentowaniu danych, w szczególności na poziomie lokalnym może zaistnieć konieczność utajnienia niektórych informacji poprzez zastąpienie ich znakiem umownym.

UWAGI METODYCZNE

W celu ułatwienia właściwej interpretacji wyników spisu poniżej zamieszczone zostały podstawowe definicje pojęć i klasyfikacje.

POJĘCIA I DEFINICJE SPISOWE

Mieszkanie

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenie pomocnicze należy rozumieć: przedpokój (sień), hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, werandę, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

W przypadku wieloizbowego lokalu lub domu indywidualnego (jednorodzinnego), w którym zamieszkiwało 2 lub więcej odrębnych gospodarstw domowych, zajmujących wyłącznie dla siebie odrębne izby i inne pomieszczenia, obowiązuje zasada, że jeśli w obrębie tego lokalu lub domu znajdowało się przynajmniej jedno pomieszczenie, takie jak: kuchnia, łazienka lub ustęp, użytkowane wspólnie przez te gospodarstwa, to taki lokal (dom) stanowi jedno mieszkanie. Jeżeli nie zachodzi przypadek wspólnego użytkowania wymienionych pomieszczeń, to zespoły pomieszczeń zajmowanych przez poszczególne gospodarstwa uznaje się za odrębne mieszkania.

Mieszkanie zamieszkane stale

Za mieszkanie zamieszkane uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób i co najmniej jedną z tych osób uznano za faktycznie stale zamieszkałą.

Za mieszkanie **zamieszkane czasowo** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób, ale żadna z tych osób nie została uznana za mieszkańca faktycznie stale zamieszkałego na danym terenie.

Mieszkania niezamieszkane

Za mieszkanie niezamieszkane uznano takie, w którym nie spisano żadnej osoby, ani jako mieszkającej stale ani jako przebywającej czasowo.

Dla tej kategorii mieszkań ustalono przyczynę, z powodu, której mieszkanie jest niezamieszkane. Ze względu na przyczynę niezamieszkania sklasyfikowano mieszkania na:

- jeszcze niezasiedlone w budynkach nowo zbudowanych lub rozbudowanych;
- niezamieszkane z powodu zmiany lokatora – do wtórnego zasiedlenia (przeznaczone do wynajmu lub na sprzedaż);
- niezamieszkane z powodu przeprowadzania remontu lub oczekiwania na remont;
- przeznaczone do rozbiórki bądź opuszczone z różnych przyczyn i nie ustalono, czy będą rozebrane czy wykorzystywane do celów niemieszkalnych;
- przeznaczone do czasowego lub sezonowego przebywania (drugie mieszkania);
- wynajęte placówce dyplomatycznej lub konsularnej innego państwa; ta grupa mieszkań z reguły była zamieszkana, ale przez osoby nieobjęte spisem (korzystające z dyplomatycznego immunitetu) i z tego względu uznane za niezamieszkane;
- wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej.

Izba

Za **izbę** uznano pomieszczenie w mieszkaniu, oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z **bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m²**.

Izbami są pokoje oraz kuchnie spełniające powyższe kryteria. Inne pomieszczenia w mieszkaniu, takie jak: przedpokój, hol, łazienka, ubikacja, spiżarnia, schowek, garderoba, alkowa, obudowana weranda, ganek są pomieszczeniami pomocniczymi i nie uznaje się ich za izby.

W spisie wykazano odrębnie pokoje i odrębnie kuchnie będące izbami. Spośród ogólnej liczby pokoi wyodrębniono **pokoje wykorzystywane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej** tj. takie, które wykorzystywane były, jako siedziby firm, biur, kancelarii, gabinetów, pracowni, warsztatów, zakładów itd. Pokoje te były spisywane tylko wówczas, gdy znajdowały się w obrębie mieszkania i nie prowadziło do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Powierzchnia użytkowa mieszkania

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), alków, spiżarni, przedpokoi, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy lub ganku oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnemu lub gospodarczemu potrzebom mieszkańców lokalu, bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

W powierzchni użytkowej mieszkania uwzględniono również powierzchnię pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej tj. tych, które wykazane zostały w liczbie pokoi, a także powierzchnię innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności, jeżeli nie prowadzi do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Nie zaliczono do powierzchni użytkowej mieszkania powierzchni: balkonów, tarasów i loggii, antresol, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych do przechowywania opału oraz powierzchni garaży.

W budynkach typu wiejskiego do powierzchni użytkowej mieszkania z reguły zaliczono powierzchnię sieni. Nie uznawano sieni za część składową mieszkania i nie wliczano jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- sień łączyła część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską,
- oprócz sieni znajduje się na tej samej kondygnacji przedpokój,
- w budynku znajdowało się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana była wspólnie jako ogólnodostępny korytarz.

Powierzchnię pod schodami znajdującymi się w budynku indywidualnym wliczono do powierzchni użytkowej mieszkania, gdy w budynku znajdowało się tylko 1 mieszkanie, nie wliczono zaś, gdy w budynku znajdowały się 2 lub więcej mieszkań; schody i powierzchnię pod nimi uznawano wówczas za część ogólnie komunikacyjną.

W budynkach indywidualnych będących w budowie, ale już w części zamieszkałych, w powierzchni użytkowej mieszkania uwzględniono tylko powierzchnię izb i pomieszczeń pomocniczych wykończonych.

Dane o powierzchni użytkowej mieszkań pochodzą z informacji podanych przez lokatorów, na podstawie oświadczenia, bądź dobrowolnego okazania dokumentów, np. umowy najmu, książeczki opłat za mieszkanie, planu domu jednorodzinnego, przeprowadzanych pomiarów poszczególnych pomieszczeń (wchodzących w skład mieszkania).

Powierzchnia użytkowa mieszkania wykorzystywana wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej jest to suma powierzchni pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, a także powierzchnia innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności, jeżeli nie prowadzi do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem mieszkania

W spisie ustalono rodzaj podmiotu, który posiadał prawo własności do mieszkania.

Stan prawny do mieszkania ustalano na tzw. krytyczny moment spisu. Pod względem rodzaju podmiotów władających sklasyfikowano mieszkania na stanowiące własność:

- **osób fizycznych** - mieszkanie, do którego prawo własności posiada osoba fizyczna (jedna lub więcej, np. współmałżonkowie), przy czym osoba ta może być właścicielem całej nieruchomości, na której położone jest mieszkanie lub posiadać udział w nieruchomości wspólnej, jako prawo związane z odrębną własnością lokalu mieszkalnego np. znajdującego się w budynku objętym wspólnotą mieszkaniową. Prawo własności całej nieruchomości lub tylko lokalu mieszkalnego z przypisaną częścią nieruchomości (tzw. udziałem w nieruchomości wspólnej) powinno być ujawnione w księdze wieczystej, a w razie jej braku w innym dokumencie potwierdzającym własność;
- **spółdzielni mieszkaniowych** - dotyczy mieszkań spółdzielczych (własnościowych i lokatorskich), znajdujących się w budynkach stanowiących własność lub współwłasność spółdzielni mieszkaniowej, z wyjątkiem mieszkań, dla których na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostało ustanowione prawo odrębnej własności na rzecz jednej lub kilku osób fizycznych i w związku z tym należy je kwalifikować do kategorii „osoba fizyczna”.

Mieszkanie funkcyjne stanowiące własność spółdzielni mieszkaniowej zajmowane na podstawie stosunku najmu, np. przez dozorcę domu, pracownika obsługi technicznej, zakwalifikowano do kategorii „spółdzielnia mieszkaniowa”;

- **gmin** - mieszkania znajdujące się w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz mieszkania będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, (w których funkcjonują tzw. wspólnoty mieszkaniowe), tj. mieszkania, które służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych ogółu mieszkańców gminy oraz przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, jednostki kultury, tj. mieszkania służące głównie zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych pracowników tych jednostek, jak również stanowiące własność Skarbu Państwa, ale przekazane gminie w tzw. „przymusowy zarząd”. Do kategorii tej zakwalifikowano również mieszkania będące własnością powiatu (lokalnej, powiatowej wspólnoty samorządowej) niestanowiące

mienia jakiejkolwiek gminy, a także mieszkania będące własnością gminy znajdujące się w zarządzie komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powołanej do zarządzania tymi zasobami mieszkaniowymi (np. Przedsiębiorstwo/Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Zarząd Domów Komunalnych) i nie należy ich utożsamiać z zasobami mieszkaniowymi tegoż zakładu pracy (patrz kategoria „zakład pracy);

– **Skarbu Państwa** - mieszkania:

- przejęte (od likwidowanych PGR-ów) i pozostające w zasobie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- przejęte i pozostające w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej – w zasobie Wojskowej Agencji Mieszkaniowej,
- pozostające w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,
- pozostające w zarządzie organów: władzy państwowej, administracji państwowej oraz kontroli państwowej,
- oddane przez jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w użytkowanie, dzierżawę lub najem przedstawicielstwom dyplomatycznym i urzędom konsularnym państw obcych;

– **zakładów pracy** –mieszkania, które są własnością:

- przedsiębiorstw państwowych, a także państwowych jednostek organizacyjnych, np. instytutów naukowo-badawczych, wyższych uczelni, instytucji artystycznych,
- przedsiębiorstw komunalnych, np. transportu miejskiego, wodociągów i kanalizacji, energetyki ciepłej itp., z wyjątkiem przedsiębiorstw gospodarki mieszkaniowej,
- przedsiębiorstw prywatnych – działających w formie spółek bądź spółdzielni, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych;

– **towarzystw budownictwa społecznego** - mieszkania znajdujące się w budynkach będących własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy „towarzystwo budownictwa społecznego” lub skrót „TBS”, bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich;

- **innych podmiotów** - mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku, przeznaczone na sprzedaż, ale jeszcze niesprzedane osobom fizycznym lub na wynajem, mieszkania stanowiące własność instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, partii, związków zawodowych itp.

Pomieszczenie kuchenne

Za pomieszczenie kuchenne (kuchnię) uznano wydzielone ścianami pomieszczenie w mieszkaniu (z oknem lub bez), przeznaczone i odpowiednio wyposażone do przygotowywania posiłków i do tego celu głównie wykorzystywane, bez względu na to, czy używane jest również do spożywania posiłków, spania czy innych celów mieszkalnych.

Ze względu na różne przypadki rozwiązania kuchni w mieszkaniu, w spisie przyjęto następujące kategorie:

- **izby kuchenne**, tj. pomieszczenia z oknem i o powierzchni (podłogi) 4 m² lub większej,
- **pomieszczenia kuchenne nie będące izbami**, tj. pomieszczenia bez okna (tzw. ciemne kuchnie) lub nie spełniające kryterium powierzchni, czyli o powierzchni (podłogi) mniejszej niż 4 m²,
- **kuchnie stanowiące część pokoju wielofunkcyjnego** - wówczas, gdy kuchnia stanowiła część dużego pokoju, spełniającego wielorakie funkcje: kuchni, jadalni, pokoju wypoczynkowego, niekiedy również sypialni.

Urządzenia (instalacje) sanitarno - techniczne w mieszkaniu

W spisie wykazano urządzenia czynne jak i chwilowo nieczynne, a także te, które już zainstalowano w mieszkaniu, ale nie podłączono ich jeszcze do sieci. Nie uwzględniono natomiast urządzeń, które na skutek znacznych uszkodzeń były nieczynne dłużej niż rok.

Wodociąg. Jako wyposażone w wodociąg uznano mieszkanie, w obrębie, którego znajdował się kran z wodą bieżącą. Urządzenie wykazano w podziale na podłączone do sieci (wodociąg sieciowy) bądź stanowiące urządzenia lokalne.

Przez **sieć wodociągową** rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów przeznaczonych do przesyłu wody między ujęciem, a odbiorcą. W skład sieci wodociągowej wchodzi: przewody magistralne, przewody rozdzielcze i połączenia domowe zwane przyłączami.

Przez **wodociąg lokalny** rozumiano wodociąg, który doprowadza wodę do jednego, lub kilku budynków sąsiednich ze źródła ujęcia wody (przydomowej studni głębinowej), poprzez zestaw hydroforowy składający się z pompy, zbiornika wodno-powietrznego (hydrofora) i przekaźnika ciśnieniowego. Zadaniem zestawu jest zapewnienie odpowiedniego, stabilnego ciśnienia w domowej instalacji wodociągowej.

Ustęp splukiwany. W spisie wykazano tylko urządzenia znajdujące się w obrębie mieszkania, splukiwane wodą ze spluczki podłączonej do instalacji wodociągowej, niezależnie czy urządzenie to jest w oddzielnym pomieszczeniu (WC) czy w łazience.

Informacje wykazano w podziale według rodzaju instalacji odprowadzającej nieczystości z budynku: do sieci kanalizacyjnej, do urządzenia lokalnego.

Przez **sieć kanalizacyjną** rozumiano układ połączonych ze sobą przewodów, które służą do odprowadzenia ścieków sanitarnych i wód deszczowych z budynków do oczyszczalni ścieków. Przewody te, w zależności od wielkości i funkcji zwane są kolektorami, kanałami głównymi, kanałami bocznymi i przyłączami domowymi (przykanalikami).

Przez **kanalizację lokalną** rozumiano kanalizację dla jednego, kilku, bądź kilkunastu gospodarstw domowych., zamieszkujących w jednym bądź kilku budynkach. Zebrane razem ścieki są odprowadzane w jedno miejsce, w którym znajduje się osiedlowa oczyszczalnia. W niej unieszkodliwia się ścieki i następnie odprowadza do gruntu bądź ciekłu wodnego.

Łazienka. Za łazienkę uznano pomieszczenie w mieszkaniu, w którym zainstalowana jest wanna lub kabina prysznicowa, bądź oba te urządzenia oraz urządzenie odprowadzające zużytą wodę na zewnątrz budynku (do sieci kanalizacyjnej lub do szamba).

Gaz. Rozróżniono instalacje gazu z **sieci** i gazu z **butli**. Nie brano pod uwagę butli turystycznych, a jedynie butle o pojemności 11 kg i większe, w tym również „kontenery” z gazem płynnym, z których gaz dostarczany jest do więcej niż 1 mieszkania, np. do całego budynku wielomieszkaniowego lub kilku budynków jednorodzinnych.

Sposób ogrzewania mieszkania.

W spisie rozróżniono następujące sposoby ogrzewania:

- centralne ogrzewanie z sieci,
- centralne ogrzewanie indywidualne,
- piece,
- pozostałe sposoby ogrzewania.

Za **centralne ogrzewanie z sieci** uznano każdą instalację doprowadzającą ciepło (gorącą wodę, parę wodną lub gorące powietrze) centralnego źródła jego wytwarzania do poszczególnych pomieszczeń w mieszkaniu.

Mieszkania ogrzewane przy pomocy c.o. pogrupowano, w zależności od źródła wytwarzania ciepła, na wyposażone w:

- **centralne ogrzewanie z sieci**; wykazywano wówczas, gdy ciepło doprowadzane jest z elektrociepłowni, ciepłowni lub lokalnej kotłowni, ewentualnie przy wykorzystaniu baterii słonecznych (np. spółdzielczej) obsługującej więcej niż 1 budynek,
- **centralne ogrzewanie indywidualne** wykazywano wtedy, gdy źródło wytwarzania ciepła znajduje się w budynku jednorodzinnym (piec do c.o. zainstalowany jest we własnej kotłowni lub w innym pomieszczeniu, np. w piwnicy, bądź też zainstalowane jest elektryczne ogrzewanie podłogowe) bądź też źródło ciepła znajduje się w obrębie mieszkania zlokalizowanego w budynku wielorodzinnym (tzw. instalacja etażowa), np. piec do c.o. zainstalowany jest w kuchni, w łazience.

Piece – zaliczono tu ogrzewanie poszczególnych pomieszczeń w mieszkaniu piecami kaflowymi bądź różnymi piecami przenośnymi na paliwa stałe, np. na węgiel, koks, drewno, trociny, a także piecami kaflowymi z wmontowanymi w nich grzałkami elektrycznymi.

Pozostały sposób ogrzewania – do tego sposobu zaliczono tzw. oszczędnościowe piecyki gazowe – na gaz z sieci lub z butli (są to piecyki nie związane z obiegiem wody, dmuchawy elektryczne, przenośne piece olejowe (typu kaloryfer) podłączone do prądu.

Przy stosowaniu kilku sposobów ogrzewania wykazano sposób przeważający.

Rodzaj stosowanego paliwa – energii do ogrzewania

Rodzaj paliwa (energii) stosowanego do ogrzewania mieszkania ustalano tylko w tych mieszkaniach, które ogrzewane były za pomocą instalacji centralnego ogrzewania indywidualnego, pieca lub innego sposobu. Nie ustalano rodzaju paliwa, jeżeli mieszkanie było ogrzewane za pomocą instalacji centralnego ogrzewania zbiorowego (tj. z sieci lub z kotłowni lokalnej w budynku wielomieszkaniowym).

Rozróznilo następujące rodzaje paliw (energii):

- paliwa stałe (koks, węgiel, brykiety, drewno),
- paliwa gazowe,
- paliwa ciekłe (np. olej opałowy, olej napędowy),
- energia elektryczna,
- system dwupaliwowy; dotyczyło to w zasadzie domów jednorodzinnych, w których poza piecami do c.o. na paliwa stałe zainstalowany był także piec gazowy do c.o. i te 2 sposoby były przemiennie stosowane,

- pozostałe; ta odpowiedź dotyczyła ogrzewania mieszkania (domu jednorodzinne) przez wykorzystanie energii słonecznej, siły wiatru, energii wychwyconej z biomasy bądź z gorącego źródła (geotermalnej).

Cechy budynku, w którym znajduje się mieszkanie.

W niniejszej publikacji występują informacje tylko o dwóch cechach budynków, w których znajdują się mieszkania, tj. o roku (okresie) wybudowania budynku i o rodzaju podmiotu będącego właścicielem budynku. W związku z tym w tej części Uwag zamieszczono wyjaśnienia tylko dotyczące tych dwóch zmiennych. Szersze informacje o budynkach i szersze objaśnienia metodologiczne dotyczące pojęcia budynku i badanych w spisie cechach budynków, zamieszczono w odrębnej publikacji z cyklu NSP 2011 r., pt. „Zamieszkane budynki”.

Rok (okres) budowy budynku

Za rok wzniesienia budynku przyjęto rok, w którym budowa została zakończona, tzn. budynek został oddany do użytku, jeżeli budynek oddawany był do użytku częściami (klatkami, skrzydłami) przyjęto rok oddania do użytku ostatniej części budynku. Dla budynków zrekonstruowanych po całkowitym zniszczeniu przyjęto rok zakończenia rekonstrukcji.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem budynku

Za właściciela budynku uważa się osobę fizyczną bądź osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej posiadającą do tego budynku tytuł własności, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność. Nie jest istotne, czy właściciel (osoba fizyczna lub instytucja) zajmuje budynek na własny użytek, czy też wynajmuje go w całości lub w części innej osobie fizycznej bądź innej instytucji.

Tak, więc właścicielem budynku poza osobą fizyczną może być gmina, przedsiębiorstwo (państwowe), komunalne lub prywatne), Skarb Państwa, instytucja finansowa, ubezpieczeniowe bądź inna, spółdzielnia mieszkaniowa, stowarzyszenie, związek, organizacja wyznaniowa itp.

Wyróżnia się:

Budynki stanowiące w całości własność nieograniczoną osoby fizycznej - jednej lub współmałżonków (tzn. nie ma w nich żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu) ujawnioną w księdze wieczystej, a w razie braku księgi, w innym

dokumencie potwierdzającym własność, niezależnie czy właściciel budynku mieszka w nim, czy też wynajął go lub oddał w bezpłatne użytkowanie innej osobie (osobom), bądź budynek został oddany do eksploatacji, lecz jeszcze nie został zasiedlony.

Zalicza tu również współwłasność osób fizycznych (spokrewnionych lub nie). Wyjątek stanowią tzw. wspólnoty mieszkaniowe, które należy zakwalifikować, jako współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych.

Budynki będące własnością spółdzielni mieszkaniowej - budynki, do których tytuł własności (do całego budynku) posiada spółdzielnia mieszkaniowa i nie ma w tych budynkach żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu. Tytuł własności spółdzielni do tych budynków potwierdzony jest wpisem do księgi wieczystej, a w razie jej braku w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Budynki będące własnością gminy - budynki, które w całości:

- są własnością gminy, pozostające w zarządzie przedsiębiorstwa (zakładu) gospodarki mieszkaniowej lub komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powstałej do zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy, jak również budynki pozostające w bezpośrednim zarządzie urzędu gminy,
- zostały przekazane gminie, ale pozostają w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, jednostki systemu oświaty, jednostki nauki i kultury.

Do kategorii tej zaliczane są również budynki będące własnością powiatu (lecz nie stanowiące mienia jakiejkolwiek gminy) tj. przekazane powiatowi (lokalnej wspólnocie samorządowej) przez Skarb Państwa, wojewodę lub nabyte w inny sposób.

Budynki będące własnością Skarbu Państwa - budynki, które w całości pozostają:

- w zasobie Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- w zasobie Wojskowej Agencji,
- w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Ochrony Państwa,
- w zarządzie organów władzy państwowej (np. Kancelarii Prezydenta RP, Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego), organów administracji państwowej (np. Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministerstw, urzędów centralnych, urzędów wojewódzkich) oraz organów kontroli państwowej (np. Najwyższej Izby Kontroli, Państwowej Inspekcji Pracy).

Zalicza się tu także również budynki oddane przez jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w użytkowanie, dzierżawę lub najem przedstawicielstwom dyplomatycznym i urzędom konsularnym państw obcych.

Budynki będące własnością zakładu pracy - budynki, których w całości właścicielem jest zakład pracy - jednostka organizacyjna posiadająca do tego budynku tytuł własności, potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w razie braku księgi, w innym dokumencie potwierdzającym własność.

Wśród budynków stanowiących własność zakładu pracy rozróżnia się:

1. budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora publicznego, tj.:

- a) przedsiębiorstw państwowych, w tym również "Lasów Państwowych", oraz państwowych jednostek organizacyjnych, np. państwowych instytutów naukowo-badawczych, państwowych wyższych uczelni,
- b) przedsiębiorstw komunalnych, z wyjątkiem przedsiębiorstw (zakładów) gospodarki mieszkaniowej,
- c) przekazane wymienionym wyżej jednostkom przez Skarb Państwa lub gminę w trwały zarząd.

2. budynki stanowiące własność zakładu pracy sektora prywatnego, tj.: przedsiębiorstw prywatnych działających w formie spółek, a także budynki stanowiące własność spółdzielni pracy, spółdzielni produkcji rolnej, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych.

Budynki będące własnością towarzystwa budownictwa społecznego - budynki będące w całości własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy "towarzystwo budownictwa społecznego" lub skrót "TBS", bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu).

Budynki będące własnością pozostałego podmiotu - budynki które w całości (tzn. nie ma w nich żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu) stanowią własność:

- organizacji prywatnych budujących lub kupujących mieszkania dla zysku: na sprzedaż lub na wynajem,
- związków zawodowych, stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, samorządów zawodowych i gospodarczych,
- Kościoła Katolickiego i innych kościołów i związków wyznaniowych, w tym również uczelni katolickich i instytutów kościelnych,
- innych jednostek nie objętych pojęciami wymienionymi wyżej.

Budynki stanowiące współwłasność z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych - budynki mające kilku prawnych właścicieli uwidocznionych w księdze wieczystej. Jeżeli niektóre lub nawet wszystkie lokale w budynku stanowią wyodrębnione własności, potwierdzone wpisem do księgi wieczystej, to właściciele wyodrębnionych lokali automatycznie, z mocy prawa, stają się współwłaścicielami nieruchomości, a w umowie notarialnej o ustanowieniu odrębnej własności lokalu określona jest wielkość udziału właściciela danego lokalu w nieruchomości wspólnej (tzw. wspólnoty mieszkaniowe).

Nie dotyczy współwłasności osób fizycznych spokrewnionych lub nie (np. małżeństwo), które należy zaliczyć do osób fizycznych.

Budynki stanowiące współwłasność bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych- kategoria ta dotyczy budynków, które stanowią nieruchomości wspólne, ale na poszczególne mieszkania w budynku nie zostały ustanowione odrębne własności, tzn. poszczególni współwłaściciele nie mają założonej na swoje nazwisko odrębnej księgi wieczystej, lecz istnieje tylko jedna księga na cały budynek, w której określony jest (w procentach lub w ułamkach) jedynie udział poszczególnych współwłaścicieli budynku. Do kategorii tej nie zalicza się współwłasności osób fizycznych (np. współmałżonków, dzieci i rodziców), które należy zaklasyfikować do kategorii „budynki stanowiące własność osób fizycznych”.

Pomieszczenie nie będące mieszkaniem

Spisem objęto tylko te pomieszczenia nie będące mieszkaniami, które w tzw. krytycznym momencie spisu były zamieszkane.

Zamieszkane pomieszczenia nie będące mieszkaniami są to pomieszczenia, które w czasie spisu – z różnych przyczyn, np. losowych, przyjętego trybu życia - były jedynym miejscem zamieszkania osób (osoby) tworzących gospodarstwo domowe. Należą tu:

- **pomieszczenia** znajdujące się w trwałym budynku (mieszkalnym lub innym) **wybudowane do innych celów niż mieszkalne** i które nie zostały do celów mieszkalnych przebudowane np. strych, pralnia, suszarnia, garaż, pomieszczenie magazynowe, inwentarskie lub gospodarcze (stajnia, obora, stodoła) lub inne (pokój w hotelu, sala szkolna);
- **pomieszczenia pół-trwale**, wzniesione do zamieszkania w nim rodziny lub pojedynczej osoby, z założenia przez ograniczony czas – zwykle kilku lat np. tzw. „kontenery” lub baraki wzniesione dla osób dotkniętych klęską żywiołową (dla powodzian, pogorzalców), budynki tymczasowe zamieszkane do czasu wybudowania nowego domu;

- **pomieszczenia prowizoryczne**, np. szopa, komórka, chata;
- **obiekty ruchome**, np. barakowóz, wagon kolejowy, przyczepa kempingowa, jacht, barka.

Obiekt zbiorowego zakwaterowania

Obiekt zbiorowego zakwaterowania jest to zespół pomieszczeń (pokoi i innych pomieszczeń pomocniczych), zlokalizowanych w jednym lub kilku budynkach, zajętych przez jeden odrębny zakład, świadczący usługi: opiekuńczo-wychowawcze, opiekuńczo - lecznicze, hotelarskie, bądź inne, w którym to obiekcie zamieszkuje zwykle większa liczba osób.

W niektórych obiektach (zakładach) osoby zamieszkują przez dłuższy czas (od kilku miesięcy do kilku lat) lub na stałe. Przykładowo takimi zakładami są: internaty, domy studenckie, hotele pracownicze, domy dziecka, domy (zakłady) opieki społecznej dla osób przewlekle chorych lub upośledzonych, klasztory, domy zakonne.

Obiektami (zakładami), w których pobyt osób z reguły ma charakter krótkookresowy są m.in.: hotele, motele, domy wczasowe, pensjonaty, a także szpitale, sanatoria, prewentoria.

Ludność w mieszkaniach

Wszystkie dane zamieszczone w tablicach dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej.

Kategoria ta obejmuje następujące grupy osób:

1. **Mieszkające stale** (osoby z reguły zameldowane na pobyt stały w danym miejscu), które:
 - a) były obecne w momencie spisu;
 - b) były nieobecne w momencie spisu, ale ich nieobecność trwała krócej niż 3 miesiące;
 - c) były nieobecne w momencie spisu przez okres dłuższy niż 3 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z następujących powodów:
 - przebywanie w zakładzie karnym lub śledczym,
 - pobyt za granicą,
2. **Przebywające czasowo przez okres dłużej niż 3 miesiące**. Dotyczy to osób, które w spisie zadeklarowały, że ich stałym miejscem zamieszkania jest inna gmina w kraju, natomiast w miejscu/gminie spisania przebywały czasowo (dłużej niż 3 miesiące) z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe, leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki.

Kategoria ludności faktycznie zamieszkałej nie uwzględnia osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, tj. takich, które nie posiadają stałego pobytu w Polsce (pozwolenia na osiedlenie się). Kategoria ta nie obejmuje też stałych mieszkańców danej gminy, którzy w momencie spisu przebywali poza gminą dłużej niż 3 miesiące z przyczyn innych niż przebywanie w zakładzie karnym lub śledczym lub ze względu na pobyt za granicą, tj. osób, które przebywały czasowo w innej gminie kraju (zgodnie z przyjętą definicją zostali tam ujęci, jako ludność faktyczna). Analogicznie wyodrębniona została ludność faktyczna dla poszczególnych miejscowości.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska /-/ – zjawisko nie wystąpiło

Kropka (·) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.

Zero (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.

(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.

Znak x – wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy jest niemożliwe lub niecelowe.

„w tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

KOMENTARZ ANALITYCZNY

1. Stan i zmiany zasobów mieszkaniowych

Zasoby mieszkaniowe woj. małopolskiego będące w posiadaniu spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, towarzystw budownictwa społecznego, osób fizycznych i pozostałych podmiotów według stanu na dzień 31 marca 2011 r. wynosiły 1079,5 tys. mieszkań, w których znajdowało się 4060,7 tys. izb o łącznej powierzchni użytkowej 79401,5 tys. m². W porównaniu do 2002 r. liczba mieszkań zwiększyła się o 93,6 tys. tj. o 9,5% (w kraju o 7,8%). Zasoby mieszkaniowe woj. małopolskiego stanowiły 8,0% zasobów Polski (w 2002 r. – 7,9%).

W miastach woj. małopolskiego znajdowało się 630,3 tys. mieszkań tj. 58,4% ogółu zasobów województwa, a na wsi 449,2 tys. (41,6%). W porównaniu z 2002 r. w miastach przybyło 12,1% mieszkań (w kraju 8,9%), natomiast na wsi liczba mieszkań zwiększyła się o 6,1% (w kraju o 5,5%).

Tabl. 1. Mieszkania zamieszkane i niezamieszkane w 2011 r.

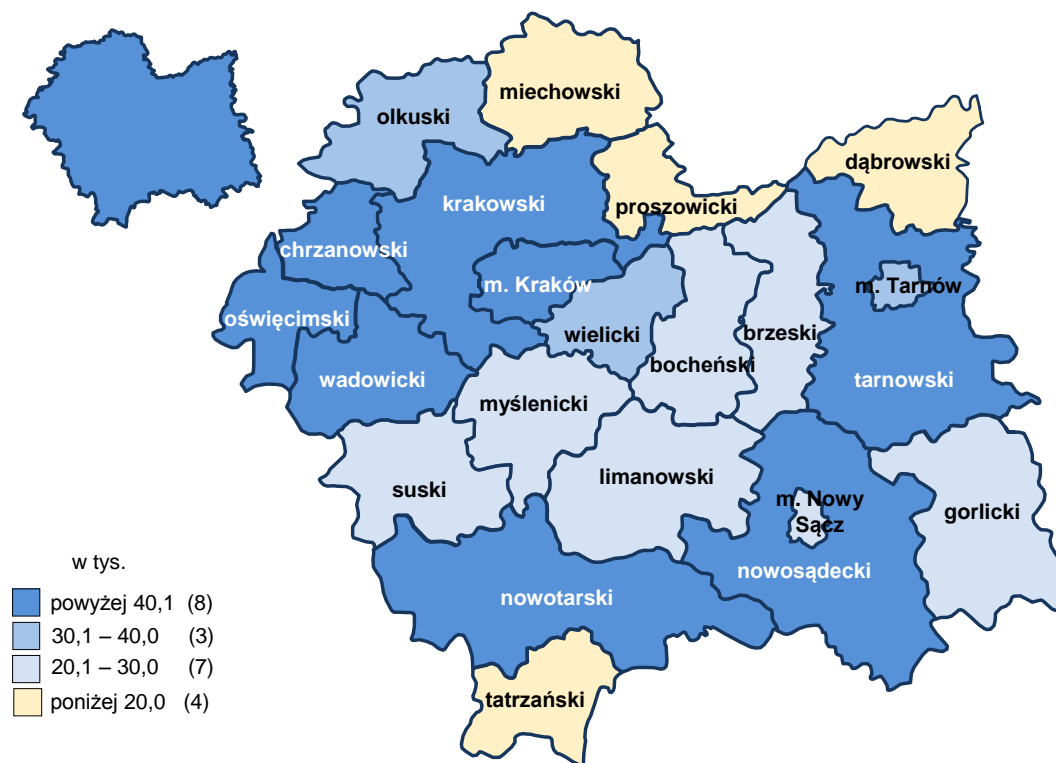
Wyszczególnienie	Mieszkania			Izby w mieszkaniach			Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²		
	razem	zamiesz- kane ^a	nieza- miesz- kane	razem	zamiesz- kane ^a	nieza- miesz- kane	razem	zamiesz- kane ^a	nieza- miesz- kane
w tysiącach									
Ogółem	1079,5	995,3	84,2	4060,7	3805,6	255,1	79401,5	74194,0	5207,5
Miasta	630,3	589,7	40,6	2174,5	2057,0	117,5	39369,9	37075,5	2294,4
Wieś	449,2	405,6	43,6	1886,2	1748,6	137,6	40031,6	37118,5	2913,1
w odsetkach									
Ogółem	100,0	92,2	7,8	100,0	93,7	6,3	100,0	93,4	6,6
Miasta	100,0	93,6	6,4	100,0	94,6	5,4	100,0	94,2	5,8
Wieś	100,0	90,3	9,7	100,0	92,7	7,3	100,0	92,7	7,3

^a Stale i czasowo.

Z ogólnej liczby mieszkań zlokalizowanych w woj. małopolskim 92,2% to **mieszkania zamieszkane** (w kraju 92,8%). Ich liczba wynosiła 995,3 tys., a powierzchnia użytkowa 74194,0 tys. m². W mieszkaniach zamieszkałych znajdowało się 3805,6 tys. izb. Pozostałe 7,8% (84,2 tys.) to **mieszkania niezamieszkane**, w których nie spisano ani jednej osoby uznanej za faktycznego mieszkańca (w kraju 7,2%). Powierzchnia użytkowa mieszkań niezamieszkałych wynosiła 5207,5 tys. m², a liczba izb – 255,1 tys. W miastach odsetek niezamieszkałych mieszkań wynosił 6,4% ogółu mieszkań, natomiast na wsi 9,7%. W porównaniu do poprzedniego spisu w 2002 r. ilość mieszkań niezamieszkałych wzrosła o 7,0 tys. tj. o 9,1%, przy czym w miastach wzrost ten wyniósł 5,9%, a na wsi 12,3%.

W ujęciu przestrzennym najwyższy udział mieszkań niezamieszkałych w ogólnej liczbie mieszkań odnotowano w powiatach: tatrzańskim – 19,3%, suskim – 13,1%, miechowskim – 12,1% i limanowskim – 12,0%, najmniejszy natomiast w powiatach oświęcimskim – 2,7% i chrzanowskim – 4,6% oraz w Tarnowie – 5,3%.

Mapa 1. Mieszkania zamieszkałe w 2011 r.

Prawie 60% mieszkań zamieszkałych znajdowało się w miastach. W ramach kolejnych spisów ustalono, że mieszkania zamieszkałe w miastach stanowiły w 1988 r. 57,1% ogólnej liczby mieszkań zamieszkałych, w 2002 r. – 57,7%, natomiast w 2011 r. – 59,3%. Jednocześnie udział ludności mieszkającej w mieszkaniach w miastach w 1988 r. wyniósł 50,4%, w 2002 r. – 49,8%, a w 2011 r. – 49,1%.

Tabl. 2. Mieszkania zamieszkałe i ludność w mieszkaniach

Wyszczególnienie	Mieszkania zamieszkałe ^a			Mieszkania zamieszkałe stale				
	mieszkania	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	mieszkania	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	ludność w mieszkaniach	
w tysiącach								
Ogółem	2002	908,8	3444,5	66010,0	898,7	3413,5	65418,7	3185,2
	2011	995,3	3805,6	74194,0	994,5	3803,3	74144,4	3291,7
Miasta	2002	524,2	1824,2	32131,8	518,5	1807,1	31826,9	1585,9
	2011	589,7	2057,0	37075,5	589,0	2054,9	37030,7	1615,8
Wieś	2002	384,6	1620,3	33878,2	380,3	1606,4	33591,8	1599,3
	2011	405,6	1748,6	37118,5	405,5	1748,4	37113,7	1675,9

^a Stale i czasowo.

Tabl. 2. Mieszkania zamieszkałe i ludność w mieszkaniach (dok.)

Wyszczególnienie	Mieszkania zamieszkałe ^a			Mieszkania zamieszkałe stale			
	mieszkania	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	mieszkania	izby	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	ludność w mieszkaniach
	2002=100						
Ogółem	109,5	110,5	112,4	110,7	111,4	113,3	103,3
Miasta	112,5	112,8	115,4	113,6	113,7	116,4	101,9
Wieś	105,5	107,9	109,6	106,6	108,8	110,5	104,8

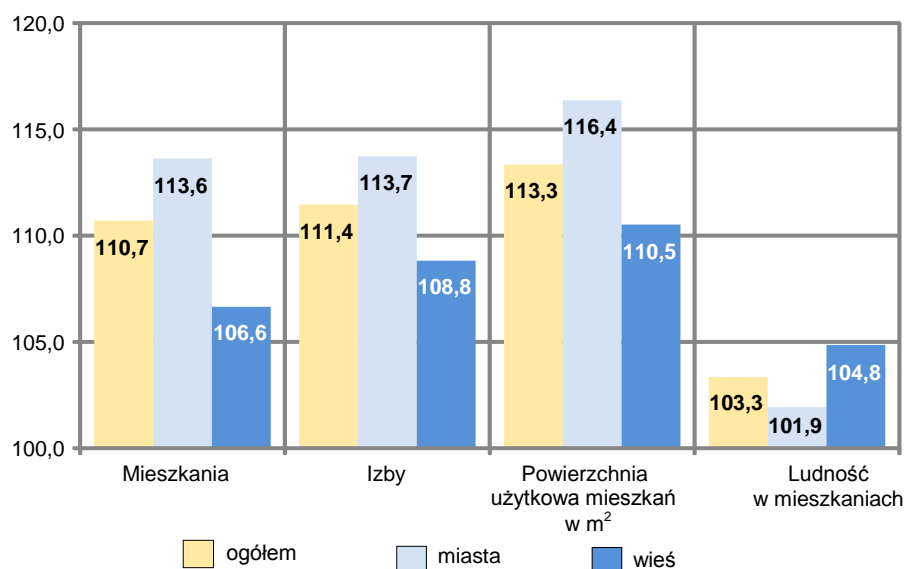
^a Stale i czasowo.

Mieszkania zamieszkałe stale stanowiły 99,9% liczby mieszkań zamieszkałych. W 994,5 tys. mieszkań, o powierzchni 74144,4 tys. m² i o 3803,3 tys. izb, mieszkało 3291,7 tys. osób. **Mieszkań zamieszkałych czasowo** było 0,8 tys., a ich udział stanowił 0,1% liczby mieszkań zamieszkałych.

W porównaniu do spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. liczba mieszkań zamieszkałych stale wzrosła o 95,8 tys. tj. o 10,7% (w kraju o 7,6%). Liczba izb w tych mieszkaniach wzrosła o 11,4% (w kraju o 9,1%), a powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się o 13,3% (w kraju o 11,2%), co było efektem budowania w rozpatrywanym okresie mieszkań o znacznie większej niż wcześniej powierzchni użytkowej, a także rozbudowy istniejących zasobów.

W analizowanym okresie na terenach miejskich odnotowano wyższą dynamikę przyrostu mieszkań zamieszkałych stale, liczby izb oraz powierzchni użytkowej niż na terenach wiejskich, przy równocześnie niższej dynamice przyrostu ludności w mieszkaniach w miastach wobec przyrostu ludności na wsi.

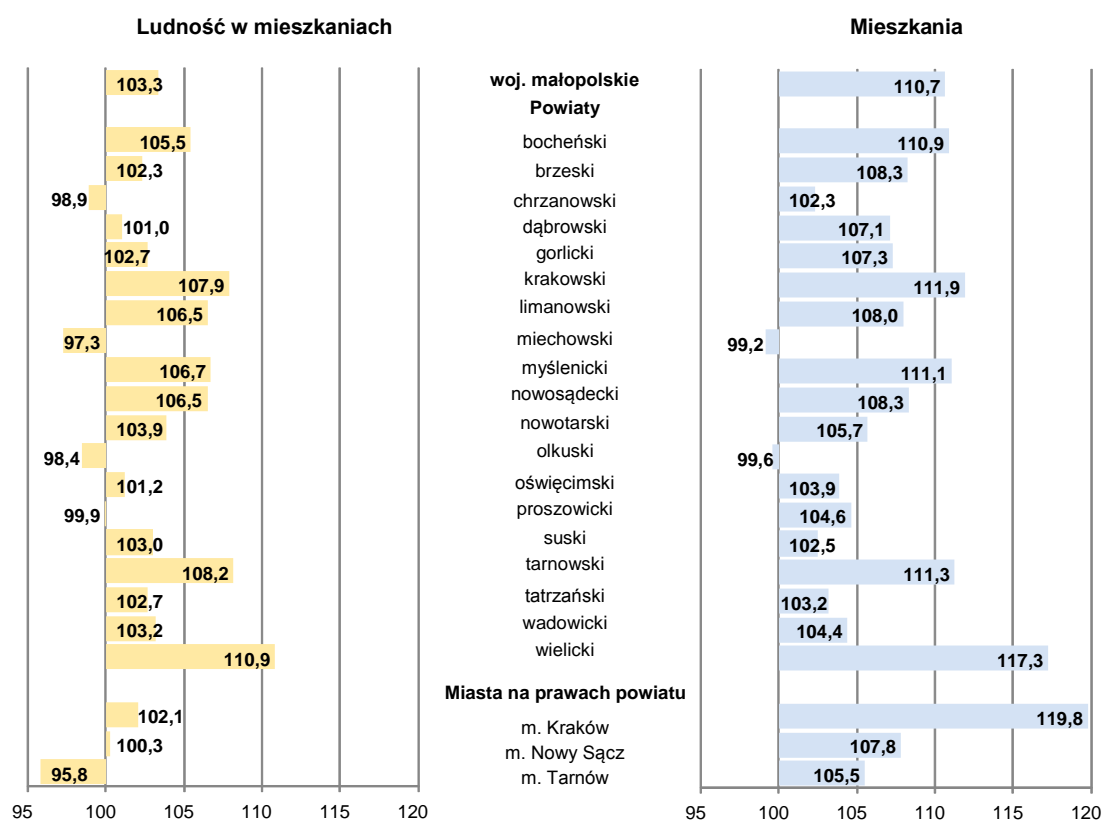
Wykres 1. Dynamika mieszkań zamieszkałych stale i ludności w mieszkaniach w 2011 r.
2002=100

Najwyższy przyrost mieszkań zamieszkałych stale w porównaniu z 2002 r. odnotowano w Krakowie – o 19,8%, w powiecie wielickim – o 17,3% i krakowskim – o 11,9%, natomiast w powiatach miechowskim i olkuskim odnotowano spadek odpowiednio o 0,8% i o 0,4%.

W porównaniu z 2002 r. w większości powiatów odnotowano przyrost ludności w mieszkaniach zamieszkałych stale, przy czym najwyższy w powiatach: wielickim, tarnowskim i krakowskim. Ubytek ludności odnotowano w Tarnowie oraz powiatach: miechowskim, olkuskim, chrzanowskim i proszowickim (spadek od 0,1% do 4,2%).

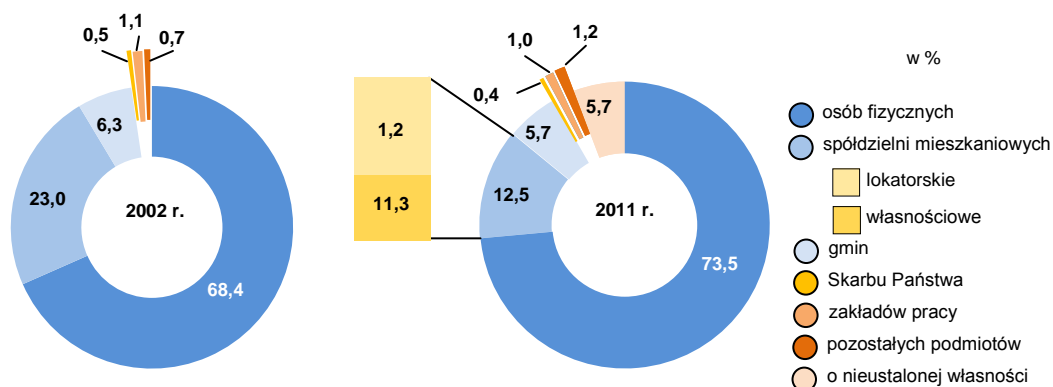
Wykres 2. Dynamika mieszkań zamieszkałych stale i ludności w mieszkaniach w 2011 r.
2002 = 100

2. Własność mieszkań

W porównaniu ze spisem przeprowadzonym w 2002 r. zwiększyła się liczba mieszkań będących własnością osób fizycznych, przy jednoczesnym spadku liczby mieszkań pozostających we władaniu spółdzielni mieszkaniowych. Wynikało to m.in. ze zmian w zakresie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.

Wykres 3. Struktura mieszkań zamieszkałych według podmiotów będących ich właścicielami

Tabl. 3. Struktura mieszkań zamieszkałych według podmiotów będących ich właścicielami w 2011 r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań w tys.	W tym mieszkania stanowiące własność ^a							
		osób fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych-mieszkania:		gmin	zakładów pracy	Skarbu Państwa	TBS	pozostałych podmiotów
			własnościowe	lokatorskie					
w % ogółu									
Ogółem	995,3	73,5	11,3	1,2	5,7	1,0	0,4	0,7	0,5
Miasta	589,7	59,7	18,8	2,0	9,2	1,3	0,6	1,2	0,6
Wieś	405,6	93,6	0,3	0,1	0,7	0,5	0,2	-	0,2
2002=100									
Ogółem	109,5	117,7	75,9	19,4	100,2	94,2	95,1	327,0	108,2
Miasta	112,5	142,1	75,9	19,2	101,6	98,6	99,3	327,0	122,6
Wieś	105,5	101,6	80,4	29,0	79,3	80,1	78,0	-	74,2

^a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań z nieustaloną informacją o właścicielu.

Z ogólnej liczby mieszkań zamieszkałych spisanych w woj. małopolskim najliczniejszą grupę stanowiły mieszkania będące własnością **osób fizycznych**. Zasoby te liczyły 731,8 tys. mieszkań, co stanowiło 73,5% ogółu mieszkań zamieszkałych wobec 68,4% w 2002 r. (w kraju 64,1% wobec 55,2% w 2002 r.). Jednocześnie udział powierzchni użytkowej mieszkań pozostających w posiadaniu osób fizycznych stanowił 83,8% całkowitej powierzchni użytkowej mieszkań zamieszkałych (w 2002 r. 78,9%). Wzrost ten wynikał m.in. z wprowadzonych w 2002 r. rozwiązań prawnych w zakresie własności lokali i działalności spółdzielni mieszkaniowych, umożliwiających wykup mieszkań spółdzielczych przez zamieszkujące je osoby fizyczne na korzystnych warunkach, co równocześnie powodowało spadek liczby mieszkań będących własnością innych podmiotów.

Mieszkania będące własnością osób fizycznych charakteryzowały się największą przeciętną powierzchnią użytkową (85,3 m²) i największą przeciętną liczbą izb (4,19) w porównaniu z mieszkaniami posiadającymi inną formę własności.

Znaczne zróżnicowanie struktury zamieszkanego zasobów mieszkaniowych według form własności wystąpiło w przekroju miasto – wieś. Na wsi 93,6% ogółu mieszkań zamieszkanego należało do osób fizycznych, natomiast w miastach udział ten wynosił 59,7% (w kraju odpowiednio: 89,4% i 52,5%). W porównaniu ze spisem przeprowadzonym w 2002 r. w miastach nastąpił znaczny przyrost mieszkań zamieszkanego będących własnością osób fizycznych – o 42,1%, natomiast na wsi odnotowano wzrost o 1,6%.

Tabl. 4. Struktura powierzchni użytkowej mieszkań według własności mieszkań w 2011 r.

Wyszczególnienie	Razem w tys. m ²	W tym mieszkania stanowiące własność ^a							
		osób fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych – mieszkania:		gmin	zakładów pracy	Skarbu Państwa	TBS	pozostałych podmiotów
			własnościowe	lokatorskie					
w % ogółu									
Ogółem	74194,0	83,8	7,4	0,8	3,5	0,7	0,3	0,5	0,4
Miasta	37075,5	69,2	14,7	1,5	6,6	1,0	0,5	0,9	0,6
Wieś	37118,5	98,4	0,1	0,0	0,4	0,3	0,1	-	0,2

^a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań z nieustaloną informacją o właścicielu.

Drugą grupę pod względem liczebności stanowiły **zasoby spółdzielni mieszkaniowych**. Ich udział w ogólnej liczbie mieszkań zamieszkanego wynosił 12,5% (w kraju 18,3%), z czego mieszkania własnościowe stanowiły 11,3%, natomiast mieszkania lokatorskie 1,2%. W porównaniu do spisu przeprowadzonego w 2002 r. liczba mieszkań zamieszkanego będących własnością spółdzielni mieszkaniowych zmniejszyła się o 40,6% (z 208,9 tys. do 124,0 tys. mieszkań), przy czym liczba mieszkań lokatorskich zmniejszyła się ponad pięciokrotnie (z 61,1 tys. do 11,8 tys. mieszkań) a mieszkań własnościowych o 24,1% (z 147,8 tys. do 112,2 tys. mieszkań). Zmiany w strukturze własności spółdzielni mieszkaniowych były spowodowane powszechnym przekształcaniem spółdzielczego prawa lokatorskiego w spółdzielcze prawo własnościowe. Znaczący ubytek w całkowitych zasobach spółdzielczych wynikał natomiast z wydzielenia z zasobów spółdzielni mieszkaniowych lokali mieszkalnych o odrębnej własności na rzecz osób, którym przysługiwało dotychczas spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu bądź spółdzielcze prawo własnościowe. W miastach zasoby spółdzielni mieszkaniowych stanowiły 20,8% ogółu mieszkań zamieszkanego (w kraju 26,2%), podczas gdy na wsi udział ten wynosił 0,3% (w kraju 1,0%).

Zasoby gminne w 2011 r. obejmowały 57,1 tys. mieszkań, co stanowiło 5,7% całkowitej liczby mieszkań zamieszkałych (w kraju 8,7%). Liczba mieszkań gminnych w stosunku do poprzedniego spisu zwiększyła się o 0,2%, ale ich udział w ogólnej liczbie mieszkań zamieszkałych zmalał o 0,6 p. proc. Mieszkania będące własnością gmin posiadały najmniejszą przeciętną powierzchnię użytkową tj. 45,3 m². Zdecydowana większość zasobów gminnych (54,2 tys. mieszkań) znajdowała się na terenie miast. Mieszkania te stanowiły 9,2% ogółu mieszkań zamieszkałych w miastach. Z kolei na wsi we władaniu gmin pozostawało 2,9 tys. mieszkań – 0,7% ogółu mieszkań zamieszkałych na wsi.

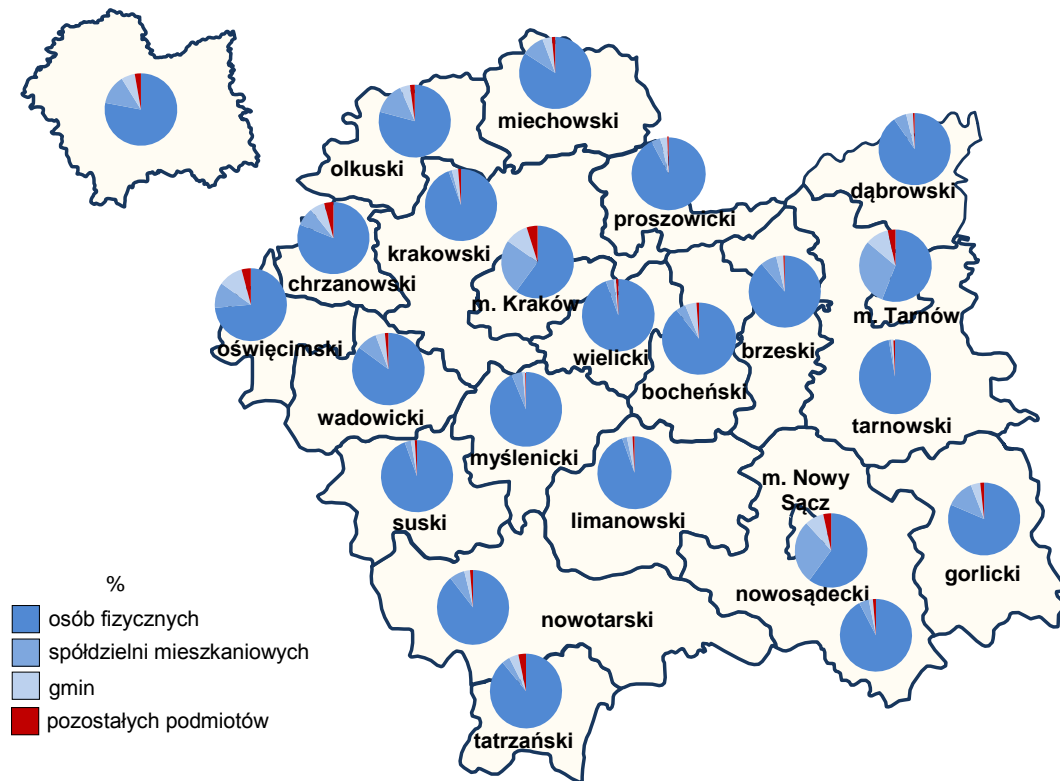
We władaniu **zakładów pracy** w momencie spisu pozostawało 9,6 tys. mieszkań tj. 1,0% ogółu mieszkań zamieszkałych (w kraju 1,6%). W porównaniu z 2002 r. zasoby mieszkaniowe będące własnością zakładów pracy zmniejszyły się o 5,8%, przy czym spadek ten był większy na wsi (o 19,9%) niż w miastach (o 1,4%). Znaczące zmniejszenie się zasobów zakładów pracy spowodowane było m.in. likwidacją zakładów i przejęciem tych zasobów mieszkaniowych przez inne podmioty, w tym w szczególności przez osoby fizyczne zamieszkujące te mieszkania.

Zasoby **Skarbu Państwa** obejmują mieszkania pozostające w zarządzie jednostek podlegających ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Ochrony Państwa, organów władzy, administracji i kontroli państwowej. Według stanu na 31 marca 2011 r. w posiadaniu Skarbu Państwa znajdowało się 4,5 tys. mieszkań tj. 0,4% ogółu mieszkań zamieszkałych (w kraju 1,6%). W okresie pomiędzy spisami powszechnymi liczba mieszkań zaliczanych do tej kategorii zmalała o 4,9%, w tym na wsi o 22,0%, a w miastach o 0,7%.

Na koniec marca 2011 r. w gestii **towarzystw budownictwa społecznego (TBS)** było 7,1 tys. mieszkań, co stanowiło 0,7% ogółu mieszkań zamieszkałych (w kraju również 0,7%). Wszystkie mieszkania znajdowały się w miastach. W porównaniu z 2002 r. liczba mieszkań pozostających w zasobach towarzystw budownictwa społecznego zwiększyła się ponad trzykrotnie.

Według wyników przeprowadzonego w 2011 r. spisu 4,6 tys. mieszkań zamieszkałych tj. 0,5% ogółu zasobów mieszkaniowych zamieszkałych (w kraju 0,3%) stanowiło własność **innych podmiotów**. Były to głównie jednostki budujące dla zysku (deweloperzy), instytucje wyznaniowe i inne organizacje. W porównaniu z poprzednim spisem liczba mieszkań pozostających we władaniu innych podmiotów wzrosła o 8,2%, przy czym w miastach wzrosła o 22,6%, a na wsi spadła o 25,8%.

Mapa 2. Struktura mieszkań zamieszkałych według rodzaju podmiotów będących ich właścicielem w 2011 r.

We wszystkich powiatach woj. małopolskiego dominowały zasoby mieszkaniowe osób fizycznych. Największy udział miały one w powiatach: tarnowskim – 93,6%, limanowskim – 91,0%, suskim i proszowickim po 90,3%, natomiast najmniejszy w miastach na prawach powiatu: w Krakowie – 54,4%, Tarnowie – 54,5% i Nowym Sączu – 57,7%. Na tle całego woj. małopolskiego powiat oświęcimski i Tarnów wyróżniały się znacznym odsetkiem mieszkań gminnych (odpowiednio 10,7% i 10,1%), powiat tatrzański – zasobów mieszkaniowych będących w gestii Skarbu Państwa (1,0%) oraz powiat chrzanowski i oświęcimski – zasobów zakładów pracy (odpowiednio 3,1% i 3,0%). W miastach na prawach powiatu dominowały mieszkania własnościowe (udział od 20,4% do 27,3%) natomiast w powiatach miechowskim, gorlickim i w Nowym Sączu mieszkania lokatorskie (ich udział od 2,6% do 3,3%).

Tabl. 5. Struktura mieszkań zamieszkałych według własności mieszkań w budynkach stanowiących własność lub współwłasność w wybranych formach budownictwa mieszkaniowego w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W budynkach stanowiących	
		własność jednego podmiotu (będącego właścicielem wszystkich mieszkań w budynku)	współwłasność kilku podmiotów
		w %	
MIASTA			
Mieszkania stanowiące własność:			
osób fizycznych	100,0	47,7	52,3
gmin	100,0	13,7	86,3
Skarbu Państwa	100,0	26,0	74,0
zakładów pracy	100,0	27,2	72,8
WIEŚ			
Mieszkania stanowiące własność:			
osób fizycznych	100,0	97,1	2,9
gmin	100,0	77,3	22,7
Skarbu Państwa	100,0	59,1	40,9
zakładów pracy	100,0	65,2	34,8

W miastach blisko 50% mieszkań należących do osób fizycznych zlokalizowanych było w budynkach należących do jednego podmiotu tj. osób fizycznych. Mieszkania będące we władaniu gmin, Skarbu Państwa oraz zakładów pracy w zdecydowanej większości znajdowały się w budynkach stanowiących współwłasność kilku podmiotów.

Na wsi 97,1% mieszkań zamieszkałych stanowiących własność osób fizycznych znajdowało się w budynkach należących do jednego podmiotu tj. osoby fizycznej. Jedynie 2,9% mieszkań osób fizycznych zlokalizowanych było w budynkach stanowiących współwłasność.

3. Wiek mieszkań

Dla oceny zmian jakościowych zasobów mieszkaniowych istotne znaczenie mają informacje o wieku budynków. Mieszkania oddawane do użytkowania w nowych budynkach, uzyskane w wyniku rozbudowy lub z przebudowy pomieszczeń, a także z adaptacji pomieszczeń niemieszkalnych charakteryzują się wyższym standardem niż mieszkania ubywające, których standard jest przeważnie niski.

Tabl. 6. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych oraz ich struktura według okresu wybudowania budynku

Wyszczególnienie	Razem w tys.	Rok oddania budynku do użytku:									
		przed 1918	1918-1944	1945-1970	1971-1978	1979-1988	1989-2002	2003-2007	2008-2011	w budowie	nieustalony
		w % ogółu									
Liczba mieszkań											
Ogółem	995,3	4,6	8,6	28,5	15,9	15,6	12,9	5,9	3,8	0,4	3,7
Miasta	589,7	5,6	8,1	28,3	17,4	15,6	12,4	6,0	4,2	0,4	2,1
Wieś	405,6	3,1	9,3	28,7	13,7	15,8	13,8	5,8	3,2	0,4	6,1
Powierzchnia użytkowa w m²											
Ogółem	74194,0	3,6	7,5	24,7	14,7	17,6	16,6	8,0	5,0	0,5	1,7
Miasta	37075,5	5,3	8,5	24,1	15,1	16,8	15,6	7,7	5,0	0,5	1,4
Wieś	37118,5	2,0	6,5	25,3	14,3	18,4	17,6	8,3	5,0	0,6	2,1

Według stanu na 31 marca 2011 r. mieszkania znajdujące się w budynkach wybudowanych po 1944 r. stanowiły 82,6% (w kraju 76,2%) ogółu zasobów mieszkaniowych i w porównaniu do 2002 r. ich udział wzrósł o 0,4 p. proc. Zasoby powojenne stanowiły 83,9% ogółu mieszkań zamieszkałych w miastach i 81,0% na wsi. Jednocześnie powierzchnia użytkowa mieszkań powstałych po 1944 r. to 86,6% całkowitej powierzchni użytkowej zamieszkałych zasobów mieszkaniowych. Właścicielami mieszkań wybudowanych po II wojnie światowej w 73,1% były osoby fizyczne.

Mieszkania w najstarszych budynkach, wybudowanych przed 1918 r. stanowiły 5,6% ogółu mieszkań zamieszkałych w miastach i 3,1% na wsi (w kraju odpowiednio: 9,3% i 7,9%). W budynkach najnowszych, czyli wybudowanych po 2002 r. znajdowało się 96,5 tys. mieszkań zamieszkałych (9,7% ogółu zamieszkałych mieszkań) z tego 59,9 tys. (10,2%) w miastach i 36,7 tys. (9,0%) na wsi.

Struktura mieszkań pod względem wieku (roku wybudowania) była znacznie zróżnicowana przestrzennie. Najwyższy odsetek mieszkań w starych budynkach, wybudowanych przed 1945 r., odnotowano w powiatach: tatrzańskim (21,0%), suskim (16,1%), gorlickim (15,8%), a najniższy w powiatach olkuskim (7,5%) i proszowickim (8,7%). Dla woj. małopolskiego udział ten stanowił 13,2%.

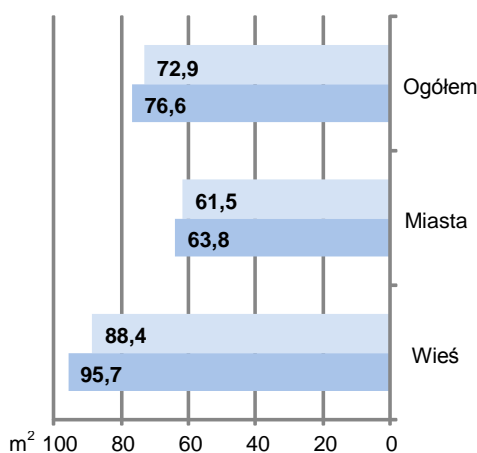
Wykres 4. Struktura mieszkań zamieszkałych według okresu wybudowania budynku

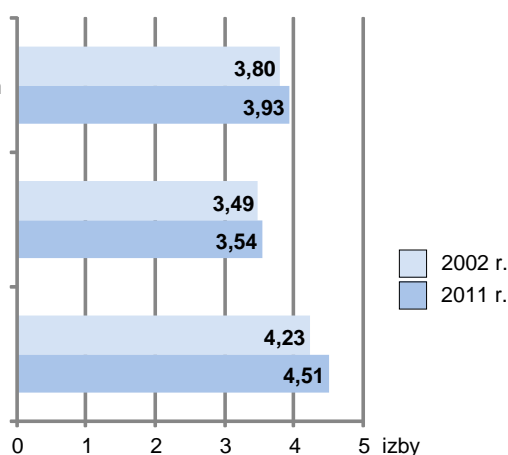
4. Wielkość mieszkań

Średnia wielkość mieszkania zamieszkanego w woj. małopolskim w 2011 r. wynosiła 76,6 m² i wzrosła o 3,7 m² w porównaniu z 2002 r. Przeciętna liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie zamieszkałe wynosiła 3,93 (w 2002 r. – 3,80). Biorąc pod uwagę powierzchnię użytkową i ilość izb zarówno w 2002 r. jak i 2011 r. wyższy standard posiadały mieszkania wiejskie. W 2011 r. średnia wielkość mieszkania zamieszkanego na wsi wynosiła 95,7 m² powierzchni użytkowej i wzrosła o 7,3 m² w porównaniu do 2002 r. Mieszkanie zamieszkałe na wsi było większe od mieszkania zamieszkanego w mieście o 31,9 m² i posiadało 4,51 izb tj. o 0,97 izby więcej niż w mieście.

Wykres 5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych

Wykres 6. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych

Porównując powiaty pod względem wielkości mieszkań ustalono, że najmniejsze mieszkania (podobnie jak w 2002 r.) zlokalizowane były w miastach na prawach powiatu: w Krakowie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2011 r. wynosiła 57,5 m², w Tarnowie 62,6 m² oraz w Nowym Sączu 73,1 m². Mieszkania o powierzchni mniejszej od średniej wojewódzkiej, wynoszącej 76,6 m², posiadały ponadto powiaty chrzanowski (72,7 m²) i olkuski (75,8 m²). Największe mieszkania znajdowały się w powiecie proszowickim, gdzie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 100,3 m².

W porównaniu z 2002 r. największy przyrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań zamieszkałych odnotowano w powiatach: krakowskim – o 9,9 m², wielickim – o 9,3 m² i myślenickim - o 8,5 m², natomiast najniższy w Krakowie – o 1,1 m² i Tarnowie – o 2,8 m² oraz powiecie dąbrowskim – o 3,3 m².

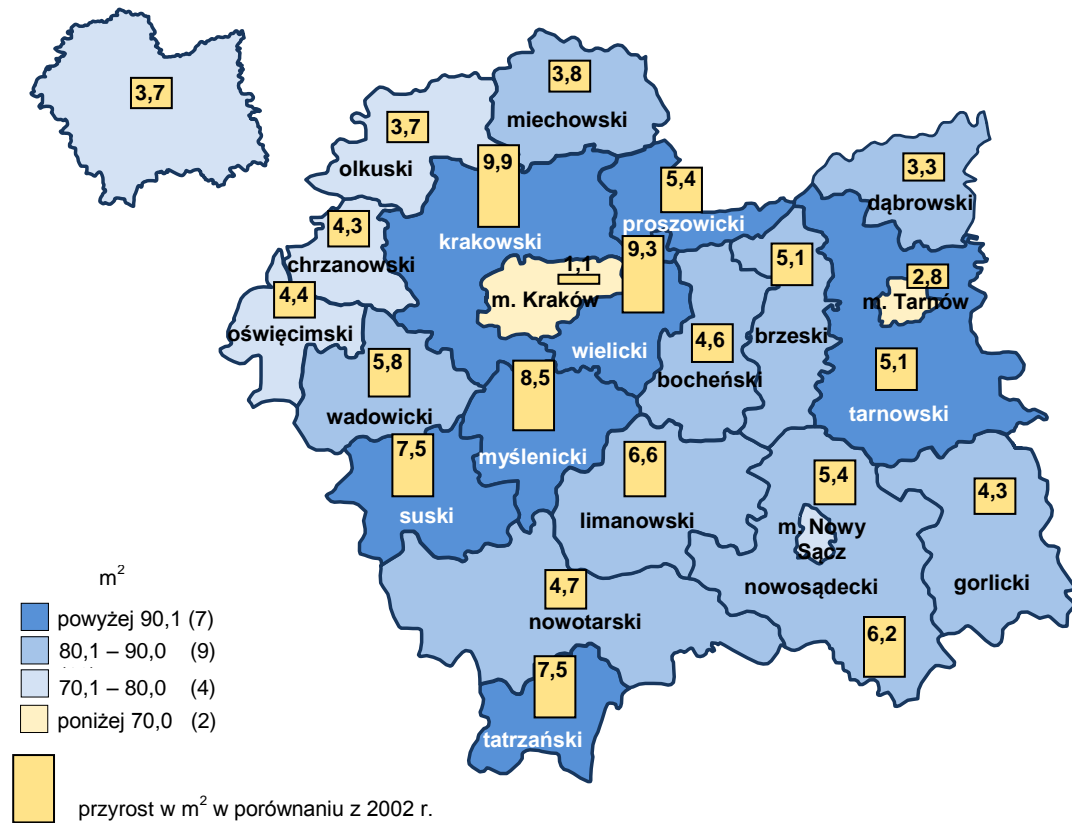
Podobne tendencje zauważono porównując mieszkania pod względem ilości izb. Podobnie jak i w 2002 r. mieszkania o najmniejszej ilości izb a równocześnie o ilości izb mniejszej od średniej wojewódzkiej znajdowały się w miastach na prawach powiatu: w Krakowie gdzie liczba izb w mieszkaniu na koniec marca 2011 r. wynosiła 3,23, Tarnowie – 3,60 oraz Nowym Sączu – 3,92. Mieszkania o największej liczbie izb wynoszącej 4,94 skupione były w powiecie tatrzańskim.

Tabl. 7. Struktura mieszkań zamieszkałych według liczby izb

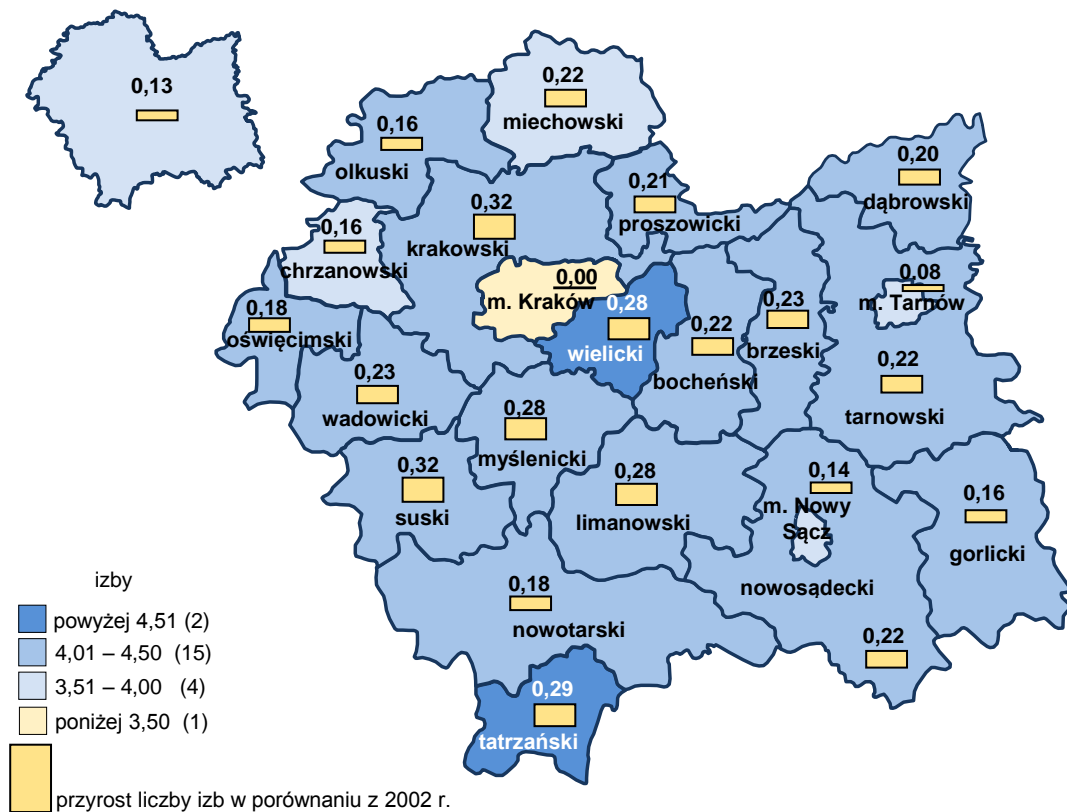
Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	W tym mieszkania o liczbie izb ^a					
		1	2	3	4	5 i więcej	
Ogółem	2002	908,8	3,2	14,1	30,4	28,2	24,0
	2011	995,3	2,8	13,2	28,9	25,7	26,7
Miasta	2002	524,2	4,7	16,6	34,2	28,7	15,7
	2011	589,7	4,3	16,6	34,3	26,5	16,9
Wieś	2002	384,6	1,1	10,7	25,2	27,7	35,3
	2011	405,6	0,7	8,2	21,0	24,6	41,1

^a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań o nieustalonej powierzchni użytkowej.

Mapa 3. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych w 2011 r.

Mapa 4. Przeciętna liczba izb w mieszkaniach zamieszkałych w 2011 r.

W 2011 r. w strukturze mieszkań zamieszkałych według liczby izb prawie 29% populacji mieszkań zamieszkałych stanowiły mieszkania z 3 izbami. W porównaniu z 2002 r. o 2,7 p. proc. wzrósł udział mieszkań z liczbą 5 i więcej izb. W pozostałych kategoriach mieszkań odnotowano spadek ich udziału.

Podobnie jak w 2002 r. na wsi dominującą pozycję zajmowały mieszkania z liczbą 5 i więcej izb, które stanowiły 41,1% całkowitej liczby mieszkań zamieszkałych na wsi (w 2002 r. – 35,3%). Z kolei w miastach najczęściej występowały mieszkania z 3 izbami – ponad 34% mieszkań zamieszkałych zarówno w 2002 jak i 2011 r.

Tabl. 8. Struktura mieszkań zamieszkałych według powierzchni użytkowej

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	W tym mieszkania o powierzchni użytkowej ^a w m ²									
		poniżej 30	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-119	120-199	200 i więcej	
		w % ogółu									
Ogółem	2002	908,8	4,7	12,1	16,5	12,9	19,4	12,4	9,8	9,6	2,3
	2011	995,3	4,0	11,0	16,2	12,9	17,7	11,3	9,6	11,6	3,0
Miasta	2002	524,2	6,2	17,5	23,1	15,9	18,5	6,4	5,3	5,4	1,5
	2011	589,7	5,4	16,1	23,2	16,7	17,6	5,9	5,2	6,5	1,9
Wieś	2002	384,6	2,8	4,7	7,4	9,0	20,6	20,7	16,0	15,3	3,5
	2011	405,6	2,0	3,6	6,0	7,5	17,8	19,0	16,0	19,1	4,7

^a W strukturze nie przedstawiono udziału mieszkań o nieustalonej powierzchni użytkowej.

Zmiana w strukturze mieszkań jest widoczna również przy uwzględnieniu powierzchni użytkowej. W miastach mieszkania o powierzchni użytkowej poniżej 40 m² stanowiły 21,5% ogółu mieszkań zamieszkałych, podczas gdy na wsi jedynie 5,6%. W porównaniu z 2002 r. udział tych mieszkań spadł w miastach o 2,2 p. proc., a na wsi o 1,9 p. proc.

W 2011 r. odsetek mieszkań o powierzchni użytkowej 100 m² i więcej wyniósł w miastach 13,6%, a na wsi 39,8%. W 2002 r. udziały te kształtowały się odpowiednio na poziomie: 12,2% i 34,8%.

Tabl. 9. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych według okresu wybudowania budynku

Wyszczególnienie	Razem	Rok oddania budynku do użytku								
		Przed 1918	1918-1944	1945-1970	1971-1978	1979-1988	1989-2002	2003-2007	2008-2011	w budowie
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ²										
Ogółem	76,6	59,0	64,9	64,7	68,9	84,0	96,0	102,9	98,9	102,4
Miasta	63,8	59,4	65,9	53,5	54,6	67,9	79,8	83,2	76,4	85,9
Wieś	95,7	58,0	63,6	80,9	95,6	107,1	117,2	131,8	141,0	121,8
Przeciętna liczba izb										
Ogółem	3,93	2,89	3,29	3,49	4,03	4,42	4,51	4,51	4,32	4,35
Miasta	3,54	2,86	3,31	3,11	3,66	3,98	4,01	3,86	3,61	3,72
Wieś	4,51	2,94	3,27	4,04	4,70	5,06	5,17	5,48	5,65	5,09

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zamieszkałych była zależna od roku wybudowania budynku, w którym znajduje się mieszkanie. W budynkach wybudowanych przed 1918 r. wynosiła ona 59,0 m², natomiast w budynkach wybudowanych po 2002 r. 100,3 m². Świadczy to o poprawie standardów mieszkań zamieszkałych.

5. Wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno – techniczne

W okresie międzypisowym poprawił się standard mieszkań pod względem wyposażenia w podstawowe instalacje sanitarno - techniczne. Zwiększyła się liczba mieszkań wyposażonych w instalacje: wodociąg, ustęp, łazienkę, ciepłą wodę, gaz z sieci i centralne ogrzewanie.

Tabl. 10. Wyposażenie mieszkań zamieszkałych w instalacje techniczno-sanitarne

Wyszczególnienie	Mieszkania ogółem	W tym wyposażone w:								
		wodociąg		ustęp spłukiwany		łazienkę	ciepłą wodę bieżącą	gaz z sieci	c.o.	
		razem	w tym z sieci	razem	w tym z sieci					
w tysiącach										
Ogółem	2002	908,8	870,5	690,1	819,1	487,2	820,6	803,3	612,6	705,2
	2011	995,3	961,3	795,9	943,3	596,5	925,1	906,9	666,6	808,4
Miasta	2002	524,2	517,6	491,9	507,4	446,4	501,6	495,5	426,2	445,7
	2011	589,7	582,6	562,1	578,6	517,1	573,5	567,5	457,5	514,9
Wieś	2002	384,6	352,9	198,2	311,7	40,8	319,0	307,8	186,4	259,5
	2011	405,6	378,7	233,8	364,7	79,4	351,6	339,4	209,1	293,5
w % ogółu										
Ogółem	2002	100,0	95,8	75,9	90,1	53,6	90,3	88,4	67,4	77,6
	2011	100,0	96,6	80,0	94,8	59,9	92,9	91,1	67,0	81,2
Miasta	2002	100,0	98,7	93,8	96,8	85,2	95,7	94,5	81,3	85,0
	2011	100,0	98,8	95,3	98,1	87,7	97,2	96,2	77,6	87,3
Wieś	2002	100,0	91,8	51,5	81,0	10,6	83,0	80,0	48,5	67,5
	2011	100,0	93,4	57,6	89,9	19,6	86,7	83,7	51,6	72,4
2002=100										
Ogółem		109,5	110,4	115,3	115,2	122,5	112,7	112,9	108,8	114,6
Miasta		112,5	112,6	114,3	114,0	115,8	114,3	114,5	107,4	115,5
Wieś		105,5	107,3	118,0	117,0	194,9	110,2	110,3	112,2	113,1

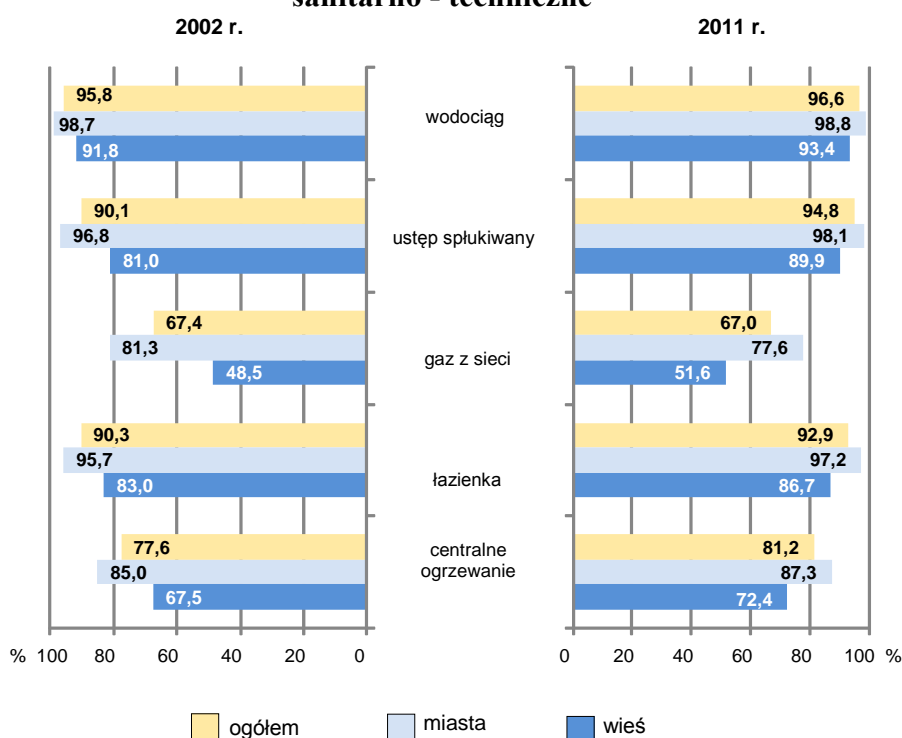
W porównaniu do 2002 r. największy wzrost odnotowano w wyposażeniu mieszkań wiejskich w ustęp spłukiwany z instalacją podłączoną do sieci tj. o 94,9% oraz w wodociąg z sieci o 18,0%.

Dynamika przyrostu liczby mieszkań zamieszkałych wyposażonych w poszczególne instalacje była wyższa od przyrostu liczby mieszkań zamieszkałych. Liczba mieszkań zamieszkałych zwiększyła się w porównaniu z 2002 r. o 9,5%, natomiast liczba mieszkań wyposażonych np. w wodociąg wzrosła o 10,4%, a liczba mieszkań z ustępem spłukiwanym

z sieci o 22,5%. Poprawa stopnia wyposażenia mieszkań zamieszkałych wynika zarówno z przyrostu nowych zasobów mieszkaniowych, jak i z przeprowadzonych remontów podwyższających standard już istniejących.

Wyniki spisu wykazały, że najczęściej występującymi instalacjami w mieszkaniu były: wodociąg, ustęp spłukiwany i łazienka. W miastach woj. małopolskiego w wodociąg wyposażonych było 98,8% mieszkań zamieszkałych, w tym 95,3% w wodociąg z sieci, natomiast na wsi 93,4% mieszkań, w tym 57,6% z sieci. Ustęp spłukiwany posiadało 98,1% mieszkań w mieście, a na wsi 89,9%, natomiast 97,2% mieszkań w mieście i 86,7% na wsi wyposażonych było w łazienkę.

Wykres 7. Wyposażenie mieszkań zamieszkałych w podstawowe instalacje sanitarno - techniczne

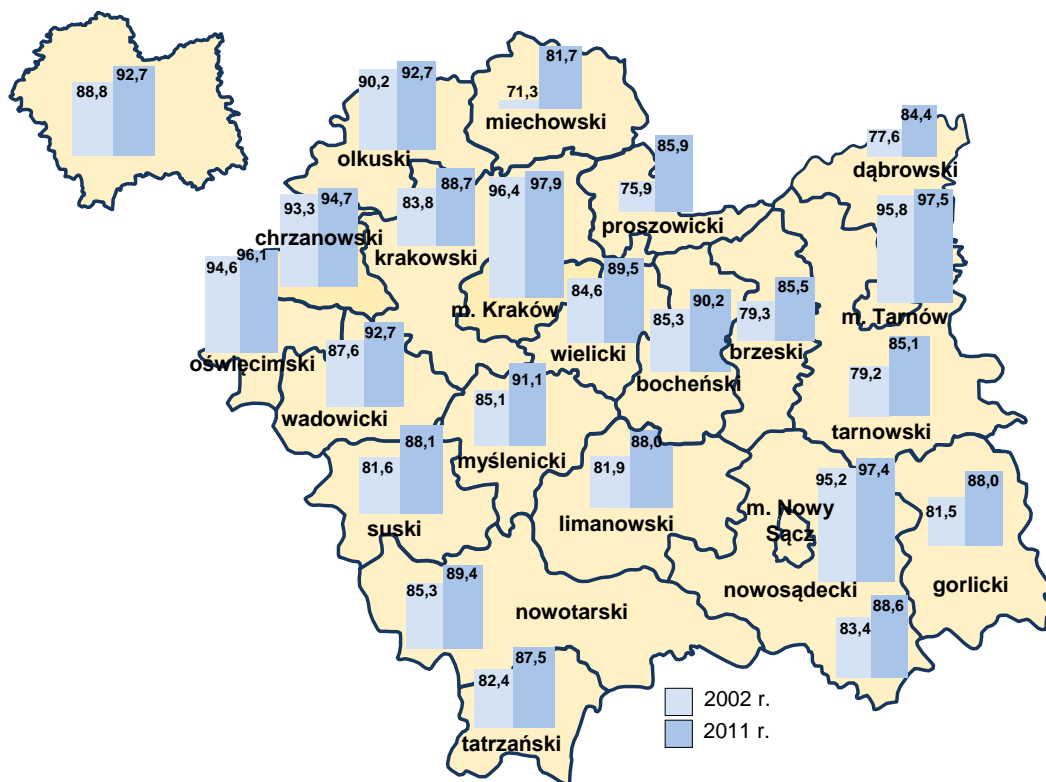
Według stanu na 31 marca 2011 r. komplet podstawowych instalacji tj. wodociąg, ustęp, łazienka, centralne ogrzewanie i gaz występował w 59,2% mieszkań zamieszkałych. Trzy podstawowe instalacje tj. wodociąg, ustęp i łazienkę posiadało 92,7% zamieszkałych zasobów mieszkaniowych, w miastach 97,0%, a na wsi 86,4%. Pomimo korzystnych zmian wyposażenia mieszkań w zespoły instalacji nadal jeszcze 5,8% ogółu mieszkań na wsi i 0,9% ogółu mieszkań w miastach nie miało wodociągu, a 4,5% mieszkań wiejskich i 0,6% mieszkań miejskich nie posiadało żadnej instalacji.

Tabl. 11. Mieszkania zamieszkałe według właściciela mieszkania i stopnia wyposażenia w instalacje w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	Mieszkania wyposażone w ^a :				Mieszkania bez wodociągów	
		wodociąg, ustęp i łazienkę		wodociąg ^b		razem	w tym bez żadnych instalacji
		razem	w tym z c.o. i gazem z sieci	razem	w tym z c.o.		
		w % ogółu					
Ogółem	995,3	92,7	59,2	3,6	0,4	2,9	2,2
W tym mieszkania stanowiące własność:							
osób fizycznych	731,8	91,2	56,8	4,6	0,5	3,8	2,9
spółdzielni mieszkaniowych	124,0	99,9	90,8	0,0	0,0	0,0	0,0
gmin	57,1	95,9	67,3	2,9	0,6	1,0	0,8
Skarbu Państwa	4,5	94,9	62,5	3,0	0,8	1,1	1,0
zakłady pracy	9,6	93,4	63,7	4,5	0,8	1,9	1,3
TBS	7,1	100,0	44,6	-	-	-	-
Miasta	589,7	97,0	70,2	1,5	0,3	0,9	0,6
W tym mieszkania stanowiące własność:							
osób fizycznych	352,0	96,1	70,0	2,0	0,3	1,3	0,9
spółdzielni mieszkaniowych	122,6	99,9	90,9	0,0	0,0	0,0	0,0
gmin	54,2	96,6	69,3	2,6	0,6	0,7	0,6
Skarbu Państwa	3,7	95,6	69,0	2,8	0,9	0,4	0,4
zakłady pracy	7,6	94,9	68,4	4,0	0,7	0,9	0,6
TBS	7,1	100,0	44,6	-	-	-	-
Wieś	405,6	86,4	43,3	6,6	0,6	5,8	4,5
W tym mieszkania stanowiące własność:							
osób fizycznych	379,7	86,6	44,6	6,9	0,6	6,1	4,7
spółdzielni mieszkaniowych	1,4	99,0	90,1	0,2	0,2	0,8	0,3
gmin	2,9	84,3	29,4	7,9	1,8	6,0	4,6
Skarbu Państwa	0,7	91,1	29,2	3,9	0,3	4,5	4,0
zakłady pracy	1,9	87,4	44,8	6,5	1,1	5,7	4,4
TBS	-	-	-	-	-	-	-

^a Bez mieszkań z nieustaloną informacją o instalacjach. ^b Z ustępem ale bez łazienki, z łazienką ale bez ustępu oraz bez obu tych instalacji.

Mapa 5. Mieszkania zamieszkałe wyposażone w 3 podstawowe instalacje techniczno-sanitarne w % ogółu mieszkań zamieszkałych

W omawianym okresie najlepiej wyposażone w wodociąg, łazienkę i ustęp były mieszkania w miastach na prawach powiatu, w których ponad 97% lokali mieszkalnych wyposażonych było w trzy podstawowe instalacje. Najmniej mieszkań wyposażonych w te instalacje znajdowało się w powiatach miechowskim – 81,7% i dąbrowskim – 84,4%.

Uwzględniając formy własności mieszkań najmniejszy odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg, ustęp i łazienkę występował w zasobach osób fizycznych – 91,2% i zasobach zakładów pracy – 93,4%. Najwyższy udział wyposażenia mieszkań w trzy podstawowe instalacje odnotowano w mieszkaniach pozostających w zasobach spółdzielni mieszkaniowych – 99,9% oraz z zasobach TBS, gdzie wszystkie mieszkania posiadały wodociąg, ustęp i łazienkę.

6. Zaludnienie mieszkań

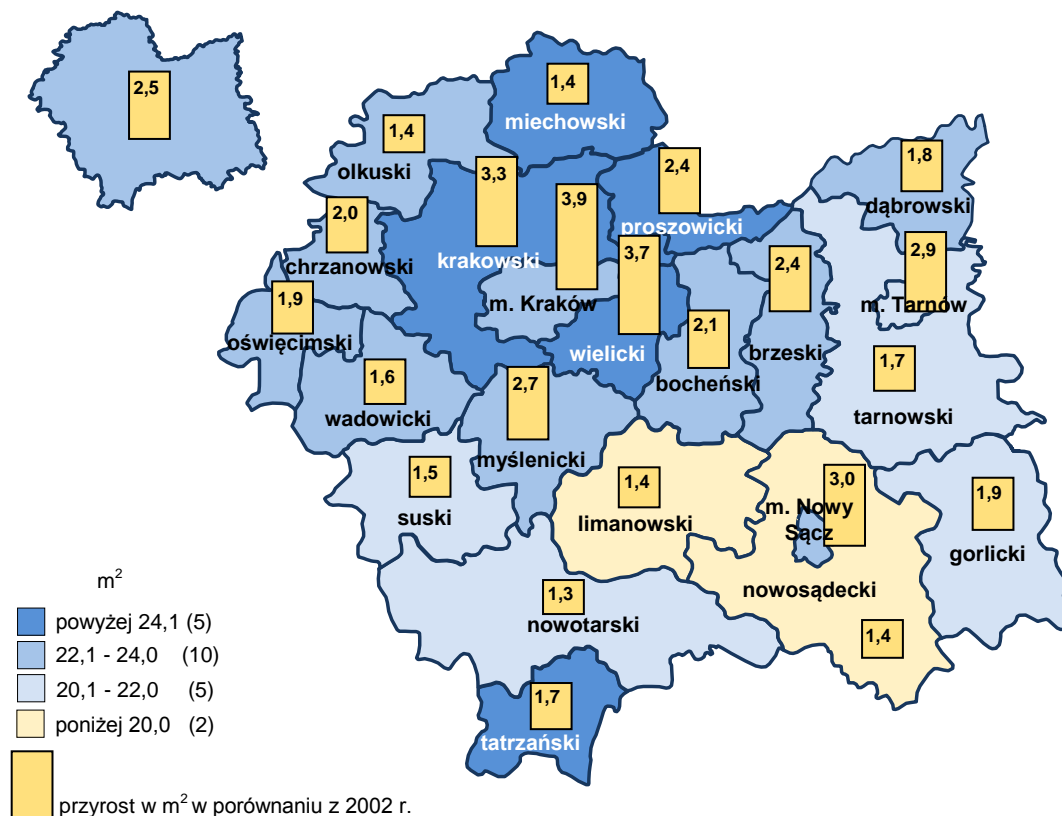
W okresie międzypisowym następowała systematyczna poprawa warunków mieszkaniowych mieszkańców woj. małopolskiego, o czym świadczą podstawowe wskaźniki. Zmalała przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie, na izbę i na pokój, a równocześnie wzrosła powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę.

Tabl. 12. Ogólne wskaźniki zaludnienia

Wyszczególnienie		Przeciętna liczba osób			Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na osobę
		w 1 mieszkaniu	na 1 izbę	na 1 pokój	
Ogółem	2002	3,54	0,93	1,26	20,6
	2011	3,31	0,85	1,16	23,1
Miasta	2002	3,06	0,88	1,19	20,1
	2011	2,74	0,78	1,06	23,2
Wieś	2002	4,21	0,99	1,34	21,0
	2011	4,13	0,93	1,28	22,9

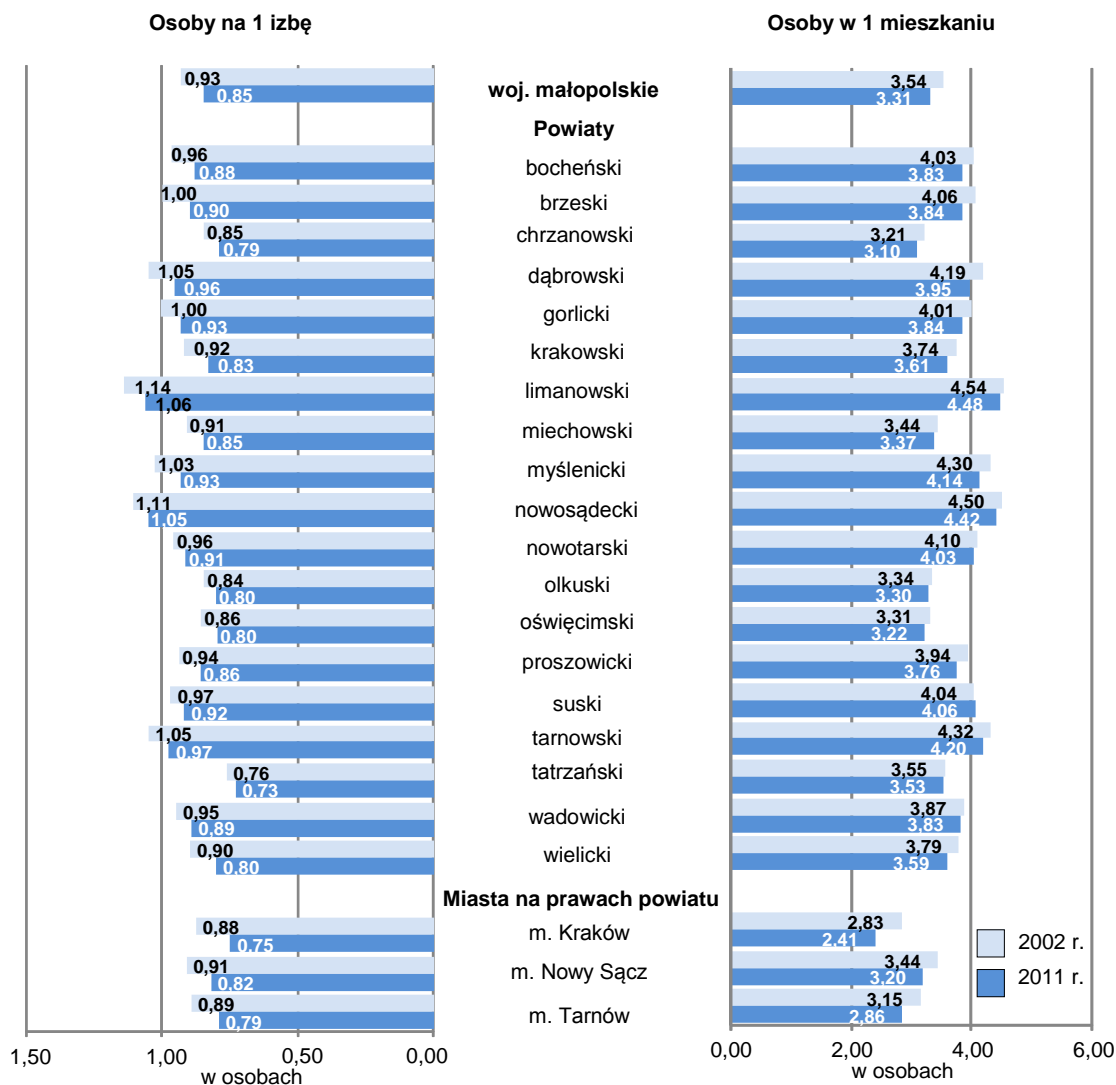
Według stanu na 31 marca 2011 r. na jedno mieszkanie przypadało 3,31 osoby (w 2002 r. – 3,54), na jedną izbę 0,85 osoby (w 2002 r. – 0,93), a na jeden pokój 1,16 osoby (w 2002 r. – 1,26). Przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę wyniosła 23,1 m² tj. o 2,5 m² więcej niż w 2002 r.

Mapa 6. Przeciętna powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę w 2011 r.

Wszystkie wskaźniki wskazują na większe zaludnienie na terenach wsi niż na terenach miast. W miastach na 1 mieszkanie przypadało 2,74 osoby a na jedna izbę 0,78 osoby, natomiast na wsi wskaźniki te wyniosły odpowiednio 4,13 osoby i 0,93 osoby. Osoby mieszkające w mieście miały do dyspozycji 23,2 m² powierzchni użytkowej na osobę (o 3,1 m² więcej niż w 2002 r.) a mieszkające na wsi 22,9 m² na osobę (o 1,9 m² więcej niż 2002 r.)

Wykres 8. Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu i na 1 izbę

W ujęciu przestrzennym najlepsze warunki pod względem przeciętnej liczby osób przypadających na 1 mieszkanie – mieli mieszkańcy Krakowa (2,41 osoby) i Tarnowa (2,86 osoby), natomiast najbardziej zagęszczone mieszkania były w powiatach limanowskim (4,48 osoby) i nowosądeckim (4,42 osoby).

Tabl. 13. Struktura ludności według liczby osób na 1 izbę

Wyszczególnienie		Ludność w tys.	W tym w mieszkaniach z liczbą osób przypadającą na 1 izbę ^a						
			poniżej 0,50	0,50-0,99	1,00	1,01-1,49	1,50-1,99	2,00-2,99	3,00 i więcej
			w % ogółu						
Ogółem	2002	3185,2	4,4	27,8	21,2	19,0	14,3	10,4	2,8
	2011	3291,7	7,7	28,9	17,8	16,0	12,7	10,5	4,2
Miasta	2002	1585,9	5,3	30,0	24,8	17,2	12,0	8,4	2,3
	2011	1615,8	9,8	31,3	21,2	14,4	10,8	8,3	2,9
Wieś	2002	1599,3	3,5	25,5	17,7	20,7	16,7	12,5	3,2
	2011	1675,9	5,7	26,5	14,5	17,5	14,5	12,6	5,4

^a W strukturze nie uwzględniono udziału ludności w mieszkaniach o nieustalonej liczbie izb.

Według stanu na dzień 31 marca 2011 r. prawie 15% ludności mieszkało w mieszkaniach uznawanych w naszych warunkach za przeludnione, czyli takich, w których na jedną izbę przypadało 2 i więcej osób. Jednocześnie udział osób zamieszkujących w warunkach niskiego zaludnienia tj. poniżej 1 osoby na izbę wynosił ponad 36%.

Na wsi w mieszkaniach przeludnionych mieszkało 18% mieszkańców, podczas gdy w mieście odsetek ten wynosił ponad 11%. W mieszkaniach z mniej niż jedną osobą na 1 izbę mieszkało ponad 41% mieszkańców miast i ponad 32% mieszkańców wsi.

Tabl. 14. Struktura ludności według powierzchni użytkowej przypadającej na 1 osobę

Wyszczególnienie	Ludność w tys.	W tym w mieszkaniach o powierzchni użytkowej w m ² na 1 osobę ^a							
		poniżej 5,0	5,0-6,9	7,0-9,9	10,0-14,9	15,0-19,9	20,0-29,9	30,0 i więcej	
		w % ogółu							
Ogółem	2002	3185,2	1,0	3,2	10,4	25,5	20,8	22,0	17,1
	2011	3291,7	1,8	3,8	9,6	22,2	17,8	20,7	21,8
Miasta	2002	1585,9	0,7	3,0	12,2	26,4	21,8	20,0	15,7
	2011	1615,8	1,2	3,2	10,7	22,9	19,0	19,8	22,0
Wieś	2002	1599,3	1,2	3,4	8,6	24,6	19,7	24,1	18,4
	2011	1675,9	2,4	4,3	8,6	21,6	16,6	21,6	21,7

^a W strukturze nie przedstawiono udziału ludności w mieszkaniach o nieustalonej powierzchni użytkowej.

W mieszkaniach, w których na 1 osobę przypada 20 m² i więcej, mieszkało 42,5% ludności. W miastach ten odsetek osiągnął poziom 41,8%, a na wsi 43,3%. Udział ludności mieszkającej w mieszkaniach, w których na jedną osobę przypadało mniej niż 10 m², wyniósł 15,2% ogółu ludności. W miastach ludność ta stanowiła 15,1%, a na wsi 15,3%.

7. Mieszkania o warunkach substandardowych

Według stanu na 31 marca 2011 r. w woj. małopolskim znajdowało się 108,0 tys. mieszkań substandardowych, tj. takich, które wyodrębniono ze względu na zły stan techniczny budynku, niedostateczne wyposażenie mieszkania w instalacje lub ze względu na nadmierne zaludnienie. Mieszkania te stanowiły 10,9% ogółu mieszkań zamieszkałych stale (w kraju 10,7%).

Wyróżniono trzy kategorie mieszkań substandardowych wraz z kryteriami ich klasyfikacji:

1. kategoria pierwsza – wyodrębniona ze względu na zły stan techniczny budynku; zaliczono tu:

- mieszkania w budynkach wybudowanych przed 1979 r., z 1 mieszkaniem i z 1 izbą;
- mieszkania w budynkach wybudowanych przed 1945 r., bez kanalizacji;
- mieszkania w budynkach wybudowanych przed 1971 r., bez wodociągu.

2. kategoria druga – wyodrębniona ze względu na niedostateczne wyposażenie mieszkania w instalacje; obejmuje ona mieszkania bez ustępu, ale z wodociągiem oraz mieszkania bez ustępu i bez wodociągu, znajdujące się w budynkach niezaliczonych do pierwszej kategorii;
3. kategoria trzecia – wyodrębniona została ze względu na nadmierne zaludnienie, obejmuje mieszkania, w których na 1 pokój przypadało 3 i więcej osób z mieszkań niezaliczonych do kategorii pierwszej i drugiej.

Tabl. 15. Mieszkania zamieszkałe stale według warunków mieszkaniowych

Wyszczególnienie		Ogółem	Mieszkania o warunkach substandardowych					Mieszkania o warunkach standardowych	
			razem		kategoria			razem	w % ogółu
					I	II	III		
		w tys.	w % ogółu	w % razem					
Mieszkania Ogółem	2002	898,7	135,8	15,1	27,9	36,6	35,5	762,9	84,9
	2011	994,5	108,0	10,9	26,7	22,2	51,1	886,5	89,1
Miasta	2002	518,5	43,8	8,4	12,9	24,8	62,4	474,7	91,6
	2011	589,0	38,0	6,5	13,2	16,9	69,9	551,0	93,5
Wieś	2002	380,3	92,0	24,2	35,0	42,2	22,8	288,2	75,8
	2011	405,5	70,0	17,3	34,1	25,0	40,9	335,5	82,7
Ludność Ogółem w mieszkaniach	2002	3185,2	536,9	16,9	18,8	30,1	51,0	2648,3	83,1
	2011	3291,7	498,7	15,1	15,7	12,4	71,8	2793,0	84,9
Miasta	2002	1585,9	171,6	10,8	8,1	15,7	76,1	1414,3	89,2
	2011	1615,8	167,1	10,3	7,1	7,5	85,4	1448,7	89,7
Wieś	2002	1599,3	365,3	22,8	23,9	36,9	39,3	1234,0	77,2
	2011	1675,9	331,6	19,8	20,1	14,9	65,0	1344,3	80,2

W porównaniu z 2002 r. liczba mieszkań substandardowych zmalała o 27,8 tys. tj. o 20,5% (w kraju o 28,0%). W miastach mieszkania o obniżonym standardzie stanowiły 6,5% zasobów mieszkaniowych zamieszkałych stale, natomiast na wsi – 17,3%.

W momencie spisu w mieszkaniach o warunkach substandardowych mieszkało 498,7 tys. ludności, co stanowiło 15,1% ludności zamieszkałej stale (w kraju 14,1%). W miastach warunki substandardowe dotyczyły 167,1 tys. osób (10,3%) a na wsi 331,6 tys. osób (19,8%).

W 2011 r. wśród mieszkań o obniżonych standardach mieszkaniowych 51,1% stanowiły mieszkania z nadmiernym zaludnieniem, natomiast 26,7% mieszkania, które zostały zakwalifikowane jako substandardowe ze względu na zły stan techniczny budynku.

Największy odsetek mieszkań o warunkach substandardowych znajdował się w powiatach: limanowskim (20,7% zasobów mieszkaniowych zamieszkałych stale), dąbrowskim (20,5%), miechowskim (19,8%), nowosądeckim (19,5%) oraz tarnowskim (19,4%). Pod względem liczby osób zamieszkałych stale najwyższy odsetek ludności mieszka w warunkach substandardowych w powiatach: limanowskim (26,9% osób zamieszkałych stale), nowosądeckim (26,7%), tarnowskim (22,2%) oraz dąbrowskim (21,7%).

Wykres 9. Mieszkania zamieszkałe stale o warunkach substandardowych w % ogółu mieszkań w 2011 r.

